

*Liite**Saamenkielinen käännös***986/2011****Láhka****boazodoalu ja luondduealáhusaid struktuvradoarjagis**

Addojuvvon Helssegis borgemánu 26. beaivve 2011

Riikkabeivviid mearrádusa mielde ásahuvvo:

1 lohku

Almmolaš njuolggadusat

1 §

Lága ulbmilat

Dán lága ulbmilin lea buoridit boazodoalu ja eará luondduealáhusaid struktuvrra ja doaibmavejolašvuodaid sihke ovddidit dáiguin ealáhusaiguin bargi olbmuid ealáhusdoaimma ja ovddidit boazodoallo- ja luondduealáhusguovllu bistevaš ovdáneami prinsihpaid mielde.

Lága vuollásaš doaibmabijuin galgá giddet erenoamáš fuopmášumi sámiid vejolašvuodaide álgoálbmogin bajásdoallat ja ovddidit iežaset kulturhápmái gullelaš ealáhusaid sámiid ruovttuguovllus.

2 §

Heivehansuorgi

Dát láhka heivehuvvo dan doarjagii, mii miedihuvvo boazodoalu ja eará luondduealáhusaid struktuvrra ja doaibmavejolašvuodaid buoridan ja ovddidan dihte ja ruhtaduvvo ollásit dahje muhtumassii Eurohpá Uniovnna ruðaiguin dahje aivve riikkadási ruðaiguin.

Daid doarjagiid hárrái, mat miedihuvvojit eanadoalu struktuvrra buoridan dihte, mearriduvvo eanadoalu struktuvradoarjjalágas (1476/2007). Dán lága

sáhtta goittotge heivehit, jos eará álgobuvttadusa go boazodoalu boadut báhcet dan vuolimusmeari vuolábeallai, mii gáibiduvvo doarjaga miediheapmái dán lága vuodul. Álgobuvttadeamis fitnašuvvi boaduide eai dalle goittotge lohkkovuvvo vuovdedoalu boadut.

Daid doarjagiid birra, mat miedihuvvojit boazodoallobuktaga ja eará eanadoallobuktaga vuosttasceahki ovddosdikšumii ja márkanaštimii sihke boazodálu dahje luondduealáhusdálu doaimma viiddideapmái boazodoalu dahje eará luondduealáhusa olggobeallai, mearriduvvo dálanguovllu ovddidandoarjjalágas (1443/2006). Dát láhka heivehuvvo goittotge bálgosiid njuovahagaid divodaninvesteremiidda ja dálus dáhphuvvi dakkár doibmii, masa lea dárbu ealli- dahje šaddobuktaga válmmaštan dihte vuosttas vuovdima várás.

Láhka ii heivehuvvo doarjagii dahje buhtadussii, mii miedihuvvo eanadoallái buvttadandoaimmas luohpama várás. Láhka ii heivehuvvo fidnui dahje doaibmabidjui, mii lea dorjojuvvon nuortalašlága (253/1995) vuodul.

Láhka ii maiddá heivehuvvo dan doarjagii, mii ruhtaduvvo Eurohpá Uniovnna struktuvrafoanddaid dahje Eurohpá guolledoallofoandda ruðaiguin, iige maiddá Eurohpá Uniovnna oktasaš guolástuspolitihka suorgái gullelaš dakkár doaibmabidjui, masa sáhtta miedihit doarjaga guolledoalloarjagii guoskevaš eará láhkamearrádusaid vuodul.

HE 247/2010
MmVM 34/2010
EV 353/2010

3 §

Doarjjavuogádagat

Dán lágas doarjjavuogádagain oaivvildit:

- 1) ealáhusbargi investerendoarjaga;
- 2) nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga;
- 3) ealáhusbargi vistehuksendoarjaga;
- 4) bálgosa investerendoarjaga;
- 5) bálgosa áididiid divodandoarjaga;
- 6) eaktodáhtolaš vealgeordnestallama;
- 7) dutkandoaimma ruhtadeami; ja
- 8) sierra ovdduid.

4 §

Eatnandiedalaš heivehansuorgi

Dát lálhka heivehuvvo, go dorjojuvvo boazodoaluin bargan boazodoallolágas (848/1990) oaivvilduvvon boazodoalloguovllus.

Eará luondduealáhusaide go boazodollui dát lálhka heivehuvvo Eanodaga, Anára, Ohcejoga ja Suovvaguokka gielddain sihke Muoná, Gihttela, Soađegili ja Salla gielddaid dain osiin, mat leat Kajanki, Tepasto, Pomovaara, Peurasuvanto, Suovvaguokka Seitajärvi, Ruotsukainen, Pulkkaviita ja Ylirovanvaara hábmen rádjelinnjá davábealde. Jos rádjelinnjá manná vistejoavkku bokte, de heivehuvvo lálhka oppa vistejovkui.

5 §

*Gaskavuohhta Eurohpá Uniovnna
láhkamearrádusaide*

Dát lálhka heivehuvvo Eurohpá Uniovnna ollásit dahje muhtumassii ruhtadan doarjagiid miediheapmái, máksimii, čuovvumii, dárkkisteapmái ja ruovttoluottabearramii, jos Eurohpá Uniovnna lálhkamearrádusain ii nuppelálhkai daddjojuvvo.

Doarjaga miedihettiin heivehuvvo maiddá, mii stáhtadoarjaga miedihaneavttuid ja ráddjehusaid birra eanadoallosuorggis ja eará ealáhusaid suorggis Eurohpá Uniovnna lálhkamearrádusain ásahuvvo dahje mearriduvvo. Dalle váldojuvvo goittotge vuhtii, mii boazodoalu birra lea sierra

sohppojuvvon, go Suopma searvvai Eurohpá Uniovdnii.

Stáhtadoarjagii guoskevaš Eurohpá Uniovnna lálhkamearrádusaid heiveheamis dán lága vuollásaš doarjjavuogádahkii addojuvvojit dárkilet njuolggadusat stáhtaráđi ásahusa vuodul. Doarjjavuogádaga atnuiváldimis ja bistináiggis mearriduvvo stáhtaráđi ásahusa vuodul. Dát dáhpáhuvvá Eurohpá Uniovnna ollásit dahje muhtumassii ruhtadan dahje ollásit riikkadásis ruhtaduvvon eanadoalu struktuvradoarjagiidda guoskevaš Eurohpá Uniovnna lálhkamearrádusaid, eará ealáhusaide guoskevaš lálhkamearrádusaid ja stáhtabušehtas dahje eanadállodoalu ovddidanfoandda geavahanplánas doarjjavuogádaga ruhtadeami várás čujuhuvvon ruđaid olis.

6 §

Meroštallamat

Dán lágas oaivvildit:

- 1) boazodoaluin boazodoallolágas oaivvilduvvon bohccuiguin bargama;
- 2) luondduealáhusaiguin boazodoalu, guolástusa ja meahccebivddu ja eará smávva eana- ja vuovdedoalu, mii jođihuvvo luondduealáhusaid oktavuodas sihke luonddu jotkkolaš buvttadannávccaide vuodđuduvvi luondduriggodagaid eará ávkinatnima dego ámmátlágan murjema ja guoppardeami;
- 3) luondduealáhussii guoskevaš ealáhusain dakkár ealáhusdoaimma, mii jođihuvvo luondduealáhusaid oktavuodas dakko bokte go dat guoská ealáhusas dárbbášlaš bargoneavvuid válmmašteapmái ja divodeapmái, luondduealáhusa ávkinadni bálvalandoibmii dahje luondduealáhusbuktagiid ovddosdikšumii;
- 4) boazodáluin boazodállolága (590/1969) dahje boazoeconomiijalága (161/1990) vuodul vuodđuduvvon dahje daid, boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága (45/2000) dahje dán lága vuodul huksendoarjagiin ruhtaduvvon dálu, mii lea oaivvilduvvon boazodoalli orohahkan. Boazodáluin sáhttet oaivvildit maiddá doaimma ja ekonomiija dáfus eará iehčanas ovttadaga, mii čohkiida ovttá

giddodagas dahje moanain giddodagain dahje giddodatosiin dahje buvttadanvистis ja daidda gullevaš eanavuodus ja mii geavahuvvo boazodoalu dárbbuide ja hálddašuvvo oktan ollisvuohtan oamasteami dahje láigoheami vuodul;

5) boazodoallofitnodagain ealáhusdoaimma, mas bargojuvvo aivve boazodoaluin dahje boazodoalu lassin boazodoallobuktagiid ovddosdikšumiin dahje daidda guoskevaš bálvalandoaimmain;

6) luondduealáhusdáluin luondduealáhuslága (610/1984) vuodul vuodđuduvvon, lasseeatnama addimiin čohkkejuvvon dahje máinnašuvvon lága, boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága ja dán lága vuodul huksemii miedihuvvon doarjagiin ruhtaduvvon dálu, mii lea oaivvilduvvon luondduealáhusbargi orohahkan. Luondduealáhusdáluin sáhttet oaivvildit maiddá doaimma ja ekonomii ja dáfus eará iehčanas ovtadaga (4 §:a 2 momeanttas oaivvilduvvon guovllus), mii čohkiida ovtta giddodagas dahje moanain giddodagain dahje giddodatosiin dahje buvttadanvистis ja daidda gullevaš eanavuodus ja mii geavahuvvo luondduealáhusa dárbbuide ja hálddašuvvo oktan ollisvuohtan oamasteami dahje láigoheami vuodul;

7) luondduealáhusfitnodagain ealáhusdoaimma, mas bargojuvvo aivve ovtain dahje moanaiguin luondduealáhusaiguin dahje luondduealáhusa oktavuođas 3 čuoggás oaivvilduvvon doaimmain;

8) sámiid ruovttuguovlluin sámediggelága (974/1995) 4 §:s oaivvilduvvon guovllu.

9) ruhtademiin ruhtadoarjjan, loatnan, eará vealgin dahje oaiveopmodatinvesteremin fitnodahkii addojuvvon guhkálaš atnui oaivvilduvvon oaiveopmodaga;

10) almmolaš ruhtademiin Eurohpá Uniovnna, stáhta dahje eará almmosservoša ruđain miedihuvvon ruhtadeami dahje dakkár ruhtadeami, mas lea mearridan almmolaš oassebealli;

11) priváhta ruhtademiin eará go 10 čuoggás oaivvilduvvon ruhtadeami;

12) doarjagiin dán lága vuodul Eurohpá Uniovnna ruđain dahje stáhtabušhtii gullevaš dahje eanadállodoalu

ovddidanfoandda ruđain miedihuvvon ruhtadoarjaga, reantodoarjaga, stáhtaloatnadoarjaga dahje dakkár doarjaga, mii gullá eanadállodoalu ovddidanfoandda vásttuin miedihuvvon dáhkádušii, dahje eará ovddu, mii miedihuvvo dán lága vuodul;

13) eará doarjagiin eará go 12 čuoggás oaivvilduvvon Eurohpá Uniovnna, stáhta dahje eará almmosservoša ruđain dahje almmosservošii oskkilduvvon ruđain miedihuvvon ruhtadoarjaga, reantodoarjaga, reantoovddu ja stáhtadáhkáduša. Dasa lassin jos stáhtadáhkádušii lea gullan rehketlaš doarjja, de eará doarjagiin oaivvildit maiddá stáhtadáhkáduša rehketlaš doarjaga ja lotnii dahje dáhkádušii gullevaš eará doarjjaossodaga sihke ohcci oazžun dahje ohccái gullevaš dahje eará eiseválddi dahje almmosservoša miedihan man beare eará doarjaga dahje ovddu, mii lea geahpedan ohcci boazodoallo- ja luondduealáhusfitnodaga goluid, láhčán dasa geavahanvuoigatvuođa dahje eará vuoigatvuođa. Dákkár vuoigatvuohta ii sáhte leat fitnodaga várás miedihuvvon ruhtadeapmi. Doarjjan eai goittotge gehččojuvvo vearrogeahpádušat, jos geahpáduš ii gula Eurohpá Uniovnna vuodđudansoahpamuša 107 artihkkala mielde dohkkehuvvon doarjjavuogádahkii;

14) doarjunvuloš doaimbajuiin boazodoalu dahje eará luondduealáhusa álggahan- ja jođihandoaimma, masa doarjja lea ohccojuvvon dahje masa doarjja lea miedihuvvon;

15) investeremiin vисти, rusttega dahje ráhkadusa huksema, viiddideami, divodeami dahje háhkama sihke geavahanáiggi dáfus eará guhkálaš ávnnaslaš ja ávnnasmeahttun opmodaga háhkama;

16) dohkkehuvvon loatnaaddiin eanadoalu struktuvradoarjja lága 52 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon loatnalágádusa, mii lea dohkkehuvvon loatnaaddin;

17) guovddášruhtalágádusain eanadoalu struktuvradoarjja lága 52 §:a 2 momeanttas oaivvilduvvon loatnalágádusa dahje eará servoša, man Dálonguovlovirgebáiki lea dohkkehan doaimmat guovddášruhtalágádusain.

Ovdalis 1 momeantta 4 ja 6 čuoggás giddodatosiin oaivvildit mearreoasi dahje mearreviidodaga.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul mearriduvvo das, goas eana- ja vuovdedoallu adnojuvvo smávisin ja goas boazodállun dahje luondduealáhusdállun sáhtta atnit huksehahti giddodaga, ja dasa lassin mearriduvvo boazodálu ja luondduealáhusdálu alimusturrodagas. Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit maiddái dárkilet njuolggadusat sierra luondduealáhusain.

2 lohku

Doarjaga ruhtadeapmi

7 §

Doarjaga ruhtadeapmái ja mearrái guoskevaš eavttut

Doarjja miedihuvvo dalle, jos stáhtabušehtas dahje eanadállodoalu ovddidanfoandda geavahanplánas lea čujuhuvvon ulbmila várás miedihanvuogatvuodta dahje mearreruhta.

Doarjaga ii sáhte miedihit dakko bokte go almmolaš doarjaga ossodat doarjunvuloš dohkálaš goluin manná badjel dan almmolaš doarjaga alimusmeari, mii lea mearriduvvon Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusain. Jos jearaldat lea prográmmii vuodduvvi doarjagis, de doarjagii gullevaš almmolaš ruhtadeami mearri ii oaččo mannat badjel prográmmas meroštallon almmolaš ruhtadeami alimusmeari.

Dán lága vuollásaš doarjaga miedihettiin doarjaga alimusmeari geahpádussan válđojuvvo vuhtii eará doarjja, mii lea miedihuvvon seamma fidnui doaibmabiju ruhtadeami várás.

Doarjunvuloš doaibmabiju ruhtadanvuogit galget almmuhuvvot. Ruhtamiediheami lassin priváhta ruhtadeapmin sáhtta dohkkehit almmá buhtadusa haga dahkkojuvvon barggu dahje buvttadanbidjosa luohpadeami.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul mearriduvvo almmá buhtadusa haga dahkkojuvvon barggu dahje buvttadanbidjosa luohpadeami geavaheamis priváhta ruhtadeapmin.

8 §

Prográmmii gullevaš doarjja

Prográmmii gullevaš doarjagii heivehuvvo, mii lágas (532/2006) (láhka dálanguovllu ovddidanprográmmaid hálddašeamis) mearriduvvo.

3 lohku

Doarjaga oazžuma oppalaš eavttut

9 §

Doarjuma vuogasvuodta

Doarjja miedihuvvo dalle, jos doaibmabiju gánnáha oppalaččat geahčadettiin doarjut. Doarjaga miedihettiin galgá erenoamážit válđit vuhtii dan, mo doaibmabidju váikkuha ealáhusain bargama jotkkolašvuhtii ja ealáhusbargiid birgenvejolašvuodaid buorideapmái.

Sámiid ruovttuguovllus sáhtta válđit ekonomalaš áššiid lassin vuhtii doaibmabiju mearkkašumi sámeiguovllu boazodollui ja eará luondduealáhusaiguin bargamii oppalaččat.

Doarjja ii goittotge miedihuvvo, jos mannelis ášahuvvon doarjjamiedihaneavttut eai ollašuva.

10 §

Doarjjaoažžu

Ealáhusain bargamii ja eaktodáhtolaš vealgeordnestallamii guoskevaš doarjaga, visteruhtadandoarjaga ja sierra ovdduid sáhtta miedihit lunddolaš persovdnii. Bálgosii sáhtta miedihit investerendoarjaga ja boazoáiddiid divodandoarjaga. Dutkanruhtadeami sáhtta miedihit lunddolaš persovdnii, priváhta- ja almosvuogatvuodalaš servošii sihke vuodduvvi.

Doarjaga sáhtta miedihit seamma doaibmabidjui moanaide lunddolaš persovnnaide oktasaččat, jos dát buohkat devdet doarjaga miedihaneavttuid. Eaktodáhtolaš vealgeordnestallandoarjaga

sáhtta goittotge miedihit, jos váldovelggolaš deavdá doarjaga miedihaneavttuid.

Lunddolaš persovdna galgá leat doarjaga ozadettiin badjel 18-jahkásaš. Eatnama dahje giddodaga háhkamii dahje ássanvistti huksemii, viiddideapmái dahje divodeapmái ii miedihuvvo doarjja badjel 60-jahkásažžii iige eará doarjja badjel 65-jahkásažžii. Eaktodáhtolaš vealgeordnestallandoarjaga sáhtta miedihit goittotge ahkeráddjehusain beroškeahhtá.

Bálgosii sáhtta miedihit doarjaga dušše dalle, jos dat deavdá boazodoallolágas dasa ásaheavvon geatnegahttimiid.

11 §

Doarjunvuloš doaibmabiju álggaheapmi

Jos ii nuppeláhkai daddjojuvvo, de boazodoalli dahje luondduealáhusbargi dahje bálgosa investerendoarjja, vistehuksendoarjja dahje dutkanruhtadeapmi eai miedihuvvo dakkár doaibmabidjui, mii lea juo álggahuvvon. Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga sáhtta goittotge miedihit guhkimustá 18 mánotbaji sisa das, go olmmoš lea bargagoahtán boazodoaluin dahje eará luondduealáhusain.

Nuppeláhkai go ovdalis 1 momeanttas daddjojuvvo, de bálgosii sáhtta miedihit doarjaga maiddá dakkár investeremii, man lea ferten ollašuttigoahtit eará oassebeallái go boazodoallái čuoheci vahága hehtten dihte dahje bálgosis sorjjakeahtes siva dihte biedganan dahje vihkáduvvan áiddi divvun dihte.

Stáhtaráđi ásaheavvon vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat das, goas doaibmabidju gehččojuvvo álggahuvvon, ja das, goas juo álggahuvvon doaibmabidjui sáhtta sierra siva dihte miedihit doarjaga.

12 §

Lobit ja huksenplánat

Jos doarjunvuloš doaibmabiju dihte galgá ohcat lobi eiseválddis, de doarjaga miedihaneaktun lea ahte ohccis lea dakkár lohpi.

Jos doarjunvuloš doaibmabidjui gullá hukseninvesteren, de ohcci galgá dasa lassinn ovdanbuktit huksenplána, mas čilget hukseninvesterema doaibmivuohta, vuogasvuohta ja birrasii heiven.

Stáhtaráđi ásaheavvon vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat huksenplána sisdoalus.

Eana- ja meahccedoalloministeriija ásaheavvon vuodul sáhtta mearridit hukseninvesterema tehnikkalaš, ekonomalaš ja doaibmivuhtii, dorrvolašvuhtii ja birrasii guoskevaš áššiin.

13 §

Doarjaga vuolimusmearri

Hukseninvesteremii ii miedihuvvo doarjja, jos ohcama vuodul doarjaga mearri livččii eanemustá 1 000 euro. Eará doaibmabijuin doarjaga vuolimusmearri lea 500 euro.

14 §

Doarjunvuloš doaibmabijuid válljen

Doarjja miedihuvvo 7 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon prinsihpaid olis vuosttažettiin dakkár doaibmabijuide, mat ovddidit mealgat 1 §:s ásaheavvon ulbmiliid ja, jos doarjja gullá prográmmii, de doaibmabijut ovddidit prográmmas ásaheavvon ulbmiliid.

Jos ohcamuš guoská investeremiid doarjumii, de doarjunvuloš doaibmabijuid válljemis galget váldojuvvot vuhtii čuoovovaš áššit:

1) doarjunvuloš ealáhusdoaimma ekonomalaš eavttuide váikkuheaddji áššit;

2) doaibmabiju váikkuhusat doarjunvuloš boazodoallo- dahje luondduealáhusfitnodaga ekonomiijai;

3) doaibmabiju váikkuhusat doarjunvuloš boazodálu dahje luondduealáhusdálu buvttadandilálašvuodaide bargobirrasa, luondduriggodagaid bistevaš geavaheami dahje ealliid buorredili dáfus.

Jos ohcamuš guoská nuorra ealáhusbargi álggahandoarjagii, de doarjunvuloš doaibmabijuid válljemis heivehuvvo 2 momeantta 1 čuoggás oaivvilduvvon ágga.

Jos ohcamuš guoská visteruhtadeapmái, de doarjunvuloš doaibmabijuid välljemis váldojuvvojit vuhtii 2 momeantta 1 čuoggás oaivvilduvvon ágga sihke doarjaga váikkuhusat ohcci ássandilálašvuodaide.

Dárkilet njuolggadusat dain ákkain, maid vuodul doarjunvuloš doaibmabijut välljejuvvojit, addojuvvojit stáhtaráđi ásašusa vuodul.

4 lohku

Ealáhusbargái guoskevaš eavttut

15 §

Ealáhusain bargan

Doarjaga sáhtta miedihit ohccái, guhte bargá dahje bargagoahat boazodoaluin boazodáhus dahje boazodoaluin dahje eará luondduealáhusain luondduealáhusdáhus nu, ahte oažžu das váldooasi áigái boadustis. Olmmoš, geas leat uhcimustá 80 ealihanbohcco, gehččojuvvo goittotge oažžut váldooasi áigái boadustis boazodoalus. Olmmoš, guhte bargá eará luondduealáhusain, galgá oažžut jahkásaš boaduinis luondduealáhusain uhcimustá dan meari, mas mearriduvvo stáhtaráđi ásašusa vuodul. Máinnašuvvon meari dárkkista Dálonguovlovirgebáiki jahkásaččat vástidit oppalaš dienasovdaneami.

Bálgosa bargimeari lasihan dihte sáhtta vuollel 40-jahkásaš olbmui, geas leat uhcit go 80 ealihanbohcco ja guhte čatnasa bargat bálgosii dihto mearreáiggi, miedihit doarjaga. Dohkálaš boazodoallobargguin mearrida bálgosa stivra nu go boazodoallolágas mearriduvvo. Dárkilet njuolggadusat doarjagis ja dan miedihaneavttuin sihke eallinboazologu buhtejeaddji boazobargguin addojuvvojit stáhtaráđi ásašusa vuodul.

Stáhtaráđi ásašusa vuodul mearriduvvo das, goas doarjaga sáhtta sierra siva dihte miedihit luovos opmodaga háhkamii almmá ahte ohccis lea boazo- dahje luondduealáhusdállu.

16 §

Ohcci boadut

Ohcci galgá leat boaduid dáfus doarjaga dárbbus. Bohtun váldojuvvojit vuhtii maiddái ohcci guoimmi boadut. Go guimmežat ohcaba ovtas doarjaga, de váldojuvvojit vuhtii sudno boadut oktiibuot.

Guimmiin oaivvildit dán lágas ealáhusbargi náittosguoimmi dahje olbmo, geainna son ássá seamma dálloalalus náittosdililágan dilis.

Stáhtaráđi ásašusa vuodul mearriduvvo ohcci ja su guoimmi alimusboaduin ja dain boaduin, mat váldojuvvojit alimusboaduin vuhtii. Alimusboaduid sáhtta sierranahttit doarjjačuozáhagaid mielde. Dálonguovlovirgebáiki dárkkista jahkásaččat iežas mearrádusa vuodul alimusmeari vástidit almmolaš dienasovdaneami. Stáhtaráđi ásašusa vuodul sáhtta mearridit maiddái dain boaduin, mat eai váldojuvvo vuhtii ollislaš boaduin.

17 §

Ámmátdáidu

Doarjja miedihuvvo dalle, jos ohccis lea doarjunvuloš ealáhussii guoskevaš doarvái buorre ámmátdáidu. Jos ohcci lea nuorra álggahalli ealáhusbargi, geas ii doarjaga ozadettiin leat doarvái buorre ámmátdáidu, de doarjja miedihuvvo dalle, jos son čatnasa deavdit ohcci ámmátdáidoeavttu 36 mánotbaji sisa doarjaga miediheamis.

Stáhtaráđi ásašusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarvái buori ámmátdáiddus.

18 §

Ássan

Doarjja miedihuvvo dalle, jos ohcci ássá boazodoalloguovllus dahje, jos doarjja ohccojuvvo eará luondduealáhussii go boazodollui, de dalle ohcci galgá ássat 4 §:a 2 momeanttas oaivvilduvvon guovllus.

19 §

*Boazo- ja luondduealáhusdálu sajádatbáiki
ja servoša ruovttubáiki*

Jos boazo- dahje luondduealáhusdállu čohkiida eanet go ovttá dálus dahje dálloasis, de boazo- ja luondduealáhusdállu gehččojuvvo leat dan gielddas, man siste dan ássanvisti lea; dahje jos huksejuvvon boazo- dahje luondduealáhusdálus ii leat ássanvisti, de dállu lea dan gielddas, man siste dasa gullevaš visti dahje eatnašat dan visttiin leat. Jos giddodat ii leat huksejuvvon, de dat gehččojuvvo leat dan gielddas, mas eanaš oassi giddodagas lea.

Boazodállu galgá leat boazodoalloguovllus ja luondduealáhusdállu 4 §:a 2 momeanttas oavvilduvvon guovllus. Jos jearaldat lea prográmmii vuodđuduvvi doarjagis, de boazo- dahje luondduealáhusdállu galgá leat prográmma heivehanguovllus. Jos ohccin lea searvvuš, de dán ruovttubáiki galgá leat Eurohpá Uniovnna rájiid siste.

Stáhtaráđi ásausa vuodul sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid das, gos boazo- dahje luondduealáhusdállu gehččojuvvo leat.

20 §

*Boazodoalu ja eará luondduealáhusain
bargama várás geavahuvvon dálu
hálddašaneavttut*

Doarjja mieđihuvvo dalle, jos ohcci hálddaša doarjunvuloš boazo- dahje luondduealáhusdálu oamasteami dahje láigosoahpamuša vuodul. Jos doarjunvuloš dálu hálddašepmi gullá oktasaččat guovtte olbmui dahje moanaide olbmuide, de eará doarjaga go ealáhusbargi álggahandoarjaga sáhtta mieđihit, jos máinnašuvvon olbmot ohcet doarjaga ovttas dahje uhcimustá goalmádas boazodálus dahje luondduealáhusdálus hálddaša dakkár boazodoalli dahje luondduealáhusbargi, guhte deavdá 15—18 §:ain mearriduvvon eavttuid.

Jos boazodálu dahje luondduealáhusdálu oassi, man várás ohccojuvvo doarjja hukseninvesteremii dahje mii mearkaša mealgat doarjunvuloš ealáhusdoaimma

jotkkolašvuoda dáfus, hálddašuvvo láigosoahpamuša dahje giddodaga hálddašemi juohkinsoahpamuša vuodul, de doarjaga sáhtta mieđihit, jos soahpamuššii vuodđuduvvi vuoigatvuohta lea registrerejuvvon. Láigovuoigatvuođa galgá dasa lassin sáhttit sirdit goalmádii gulakeahhtá giddodaga oamasteaddji, ja dan gustonáigi boahhtá joatkašuvvat uhcimustá 10 jagi.

Stáhtaráđi ásausa vuodul sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid hálddašemi árvoštallamis ovttasoamastandiliin.

21 §

*Doarjunvuloš ealáhusdoibmii guoskevaš
eavttut*

Doarjja mieđihuvvo dalle, jos ohcci sáhtta čájehit ahte boazodálus jodihuvvon boazodoallu gánnáha dás duohkoge. Sullasaš eaktu guoská luondduealáhusdálus jodihuvvon boazodollui ja eará luondduealáhussii. Jos ohccojuvvo ealáhusbargi álggahandoarjja, de eavttuid árvoštaladettiin sáhttet válđojuvvot vuhtii dat luondduealáhussii guoskevaš ealáhushámit, maiguin bargojuvvo doarjunvuloš dálus. Jos doarjaga sáhtta mieđihit almmá ahte ohcci hálddaša boazodálu dahje luondduealáhusdálu dahje jos ohcamuš guoská vисти huksemii, viiddideapmái dahje divodeapmái, de ohcci galgá sáhttit čájehit iežas suitit boaduidisguin sihke almmolaš ja priváhta ruhtadeami bokte vástidit fitnu ollašuhttimis ja dan ruhtadangoluin.

Stáhtaráđi ásausa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dain ákkain, mat geavahuvvojit doarjunvuloš ealáhusdoaimma ja boazodoallo- ja luondduealáhusfitnodaga doaibmavejolašvuodaid árvoštaladettiin.

22 §

Ealáhusplána

Doarjja mieđihuvvo dalle, jos ohcci ovdanbuktá plána (ealáhusplána) das, mo doarjunvuloš boazodoaluin lea jurdda bargat. Plánas galget gávdnot luondduealáhussii

guoskevaš ealáhusdieđut, go ohccojuvvo doarjja dálloalo algaheapmái. Ealáhusplána galget gávdnot maidái 15—21 §:ain mearriduvvon eavttut ja doarjunvuloš doaibmabidjui guoskevaš dieđut. Dasa lassin plánii galget váldojuvvot doaibmabiju dáfus vuogas viidodagas boazodoalu ja eará luondduealáhusaid jodiheapmái guoskevaš ulbmilat, vuogit ulbmiliid ollašuttin dihte ja árvvoštallan doaimma ovdáneamis.

Ealáhusplána galget ovdanbuktot dárbbaslaš doaibmabijut 17 §:a 1 momanttas oaivvilduvvon čatnaseami deavdin dihte.

Stáhtaráđi ásausa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat ealáhusplána sisdoalus.

23 §

Boazo- ja luondduealáhusdálu buvttadandilálašvuodát

Doarjja miedihuvvo dalle, jos doarjunvuloš boazodoallo- dahje luondduealáhusfitnodagas čuvvojuvvojit áššáigullelaš buvttadansuorgái guoskevaš dakkár bákkolaš gáibádusat, mat vuodđuduvvet birrasii, hygieniijai ja ealliid buoredillái guoskevaš Eurohpá Uniovna ja riikkadási láhkamearrádusaide. Ohccis sáhtá gáibiduvvot čielggadus máinnašuvvon gáibádusaide čuovvumis. Dárbbu mielde gáibádusaide čuovvuma sáhtášii dárkkistit doarjaga miedihan ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš dahje šibitdoavttir.

Stáhtaráđi ásausa vuodul mearriduvvo das, mo gáibádusaide čuovvun čielggaduvvo.

5 lohku

Ealáhusbargi investerendoarjja

24 §

Ealáhusbargi investerendoarjaga eavttut

Boazodoallái sáhtá miedihit doarjaga boazodoalus dárbbaslaš investeremiidda, mat beavttálmahttet ealáhusa, buoridit kvalitehta, dorvvastit doaibmavejolašvuodaid dahje álkidahttet ealáhusa vuogáiduvvama ođđa dilálašvuodaide dahje gáibádusaide. Doarjaga sáhtá miedihit sihke luovos- ja gittaopmodaga háhkaninvesteremiidda. Sullasaš ulbmiliidda sáhtá miedihit doarjaga maidái eará luondduealáhusa jodiheamis dárbbaslaš investeremiidda.

Doarjaga sáhtá miedihit 1 momanttas oaivvilduvvon investerema dagahan dárbbaslaš ja govttolaš goluide. Dohkálaš goluid alimusmeari sáhtá meroštallat ovttatadgoluid vuodul. Investerenčuozáhakkii heivehit oaivvilduvvon ovttatadgolut mearriduvvojit Eana- ja meahccedoalloministeriija ásausa vuodul. Jos ovttatadgolut eai leat mearriduvvon, de sáhtá gáibidit čielggadusa das, vuodđuduvvetgo golut virolaš haddedássái.

Dan doaimmas, mii dorjojuvvo investerendoarjaga vuodul, ja dohkálaš goluin addojuvvojit dárkilet njuolggadusat stáhtaráđi ásausa vuodul.

25 §

Investerendoarjaga mearri

Investerendoarjja miedihuvvo prosentála ossodahkan doarjunvuloš doaibmabiju dohkálaš goluin. Doarjaga sáhtá miedihit dihto ulbmiliidda, ja doarjaga hámi, dási ja alimusmeari sáhtá meroštallat čuožahatguovllu, ealáhusa, doarjaga čuožahajoavkku dahje čuožahaga vuodul. Dalle váldojuvvojit vuhtii 1 §:s ásašuvvon ulbmilat, boazodoalu dahje eará luondduealáhusa márkandilli ja ruhtadanruđat. Doaibmabiju sáhtá ruhtadit ruhtadoarjaga, stáhtaloana dahje reantodoarjjaloana vuodul.

Investerendoarjaga dásis ja alimusmearis, doarjaga hámis ja das, goas stáhtaloana sáhtá miedihit ollásit dahje muhtumassii almmá bänkodoaimmas geavahuvvon virolaš dáhádusa haga, addojuvvojit dárkilet njuolggadusat stáhtaráđi ásausa vuodul Eurohpá Uniovna láhkamearrádusaide olis.

6 lohku

Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjja

26 §

Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga eavttut

Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga sáhtta mieđihit boazodoallái, guhte hálddašišgoahtá boazodálu ja guhte vuosttas háve álgá boazodoalus vástideaddji ealáhusbargin. Doarjaga sáhtta mieđihit maiddái eará luondduealáhusain bargi olbmui, guhte hálddašišgoahtá eará luondduealáhusa jodiheapmái heivvolaš dálu ja bargagoahtá vuosttas háve boazodoalu oktavuodas eará luondduealáhusain.

Álggahandoarjja ii mieđihuvvo dasa, guhte doarjaga ozadettiin lea deavdán 40 jagi.

Stáhtaráđi ásausa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dan doaimmas, man sáhtta doarjut álggahandoarjaga vuodul.

27 §

Álggahandoarjaga mearri

Álggahandoarjaga sáhtta mieđihit giddes dássemearrásaš doarjjan dahje prosentála ossodahkan doarjunvuloš dohkálaš goluin dahje dáid oktiibidjun. Doarjaga hámi, dási ja alimusmeari sáhtta meroštallat čuozáhatguovllu, buvttadansuorggi dahje doarjaga čuozáhatjoavkku vuodul. Dalle váldojuvvojit vuhtii 1 §:s ásašuvvon ulbmilat, boazodoalu ja eará luondduealáhusaid buvttadansuorggi márkandilli ja doarjaga ruhtadanruđat.

Stáhtaráđi ásausa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarjaga hámis ja alimusmearis Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusaid olis. Álggahandoarjaga dásis ja dohkálaš goluin sáhtta mearridit stáhtaráđi ásausa vuodul ovdalis oaivvilduvvon mearrádusaid olis.

7 lohku

Ealáhusbargi vistehuksendoarjja

28 §

Vistehuksendoarjaga eavttut

Vistehuksendoarjaga sáhtta mieđihit boazodoallái dahje eará luondduealáhusbargái dakkár investeremii, mii galggašii buoridit boazodálu dahje luondduealáhusdálu vistedili. Doarjja ii mieđihuvvo, jos seamma ulbmilii sáhtta mieđihit juoga eará doarjaga almmolaš ruđain.

Vistehuksendoarjaga sáhtta mieđihit dalle, jos doarjunvuloš visti geavahuvvo ohcci, dán bearašlahtu dahje dálu buolvadatmolsuma oktavuodas ealáhusas luohppi olbmo fásta vistin, jos luohppi lea seammás doallan alcesis vuoigatvuoda ássat dálus. Visti galgá leat sturrodaga ja rusttegiid dáfus vuogas ovdalis oaivvilduvvon geavahanulbmilii ja ealáhusain bargama dáfus vuogas sajis. Dasa lassin doarjaga vuogasvuoda árvvoštaladettiin sáhtta váldit vuhtii ássanvisti gáibidan geaidno-, šleađgadan- ja čáhcefuolahusordnestallamiid.

Stáhtaráđi ásausa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarjaga mieđihaneavttuin, doarjunvuloš vисти sturrodagas ja geavahanulbmilis sihke dohkálaš goluin.

29 §

Ekonomalaš vuogasvuohta

Vistehuksendoarjaga mieđiheapmi galgá leat vuogas ohcci ekonomalaš dilálašvuodaid ektui. Dalle guorahallojit ohcci ja su guoimmi ollislaš boadut.

30 §

Vistehuksendoarjaga mearri

Vistehuksendoarjja mieđihuvvo vistehuksema ja dasa guoskevaš šleađgadan- ja čáhcefuolahusdoaimmaid dagahan dárbbalaš ja govttolaš goluide. Doarjja

miedihuvvo proseantuála ossodahkan doarjunvuloš doaibmabiju dohkálaš goluin. Dohkálaš goluid alimusmeari sáhtta meroštallat ovttadatgoluid vuodul, mat mearriduvvojit Eana- ja meahccedoalloministeriija ášahusa vuodul. Jos ovttadatgolut eai leat addojuvvon, de sáhtta gáibiduvvot čielggadus das, vuodduuvvetgo golut virolaš haddedássái.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dohkálaš goluin sihke doarjjadásis, doarjaga mearis ja dan hámis.

8 lohku

Bálgosa doarjagat

31 §

Bálgosa investerendoarjja

Bálgosii sáhtta miedihit doarjaga dárbbaslaš investeremii boazodollui guoskevaš doibmii, mii boazodoallolágas mearriduvvo bálgosa geatnegasvuohtan dahje masa muđui lea dárbu bálgosa boazobargguin.

Investerendoarjaga sáhtta miedihit:

1) boazodoalus dárbbaslaš áiddi ráhkadeapmái ja divodeapmái;
2) njuovahaga divodeapmái;

3) boazodoalus dárbbaslaš eará vисти go njuovahaga huksemii, viiddideapmái ja divodeapmái;

4) njuovahaga dahje eará vисти, ráhkadusa dahje rusttega geavaheamis vealtameahttun geaidno- dahje čáhcefuolahuslavtta dahje eará sullasaš lavtta háhkamii ja ráhkadeapmái; ja

5) dakkár luovosopmodaga háhkamii, mii álkidahtta boazobargguid, addá vejolašvuođa geavahit investeremiid dahje geahpeda boazodoallogoluid.

Doarjja ii miedihuvvo cagganáiddiide, mat ráhkaduvvojit riikkaráji ala iige daid bajásdoallamii.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarjunvuloš doaimmas, dohkálaš goluin ja doarjaga hámis ja alimusmearis.

32 §

Bálgosa áididit bajásdoallandoarjja

Bálgosii sáhtta miedihit doarjaga 31 §:a 2 momellant 1 čuoggás oaivvilduvvon áididit bajásdoallamii. Doarjaga dárbu árvvoštallo bálgosa dikšunvuloš áididit meari, agi, ortnega ja dárbbu vuodul.

Doarjja miedihuvvo dohkálaš goluid vuodul.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarjaga eavttuin, dohkálaš goluin sihke doarjaga hámis ja alimusmearis.

9 lohku

Dutkanruhtadeapmi

33 §

Ruhtadanvuloš dutkamušat ja čielggadusat

Dán lága vuodul sáhtta eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđaiguin ruhtadit boazodoalu ja luondduealáhusaid doaibmavejolašvuođaide ja ovddideapmái guoskevaš dutkamušaid ja čielggadusaid.

Dutkamušaid ja čielggadusaid ruhtadeami stivrema ja čuovvuma várás sáhtta ášahuvvot ráddádallangoddi.

Dasa lassin, mii 49 §:s, 50 §:a 1 momellantas sihke 54 ja 58 §:ain mearriduvvo, de ruhtadeamis dieđiheapmái, ruhtadeami ohcamii, miediheapmái, máksimii, goziheapmái ja ruovttoluottabearramii heivehuvvo, mii stáhtadoarjjalágas (688/2001) mearriduvvo.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul sáhtta dasa lassin addit dárkilet njuolggadusaid ruhtadeamis, doarjunvuloš dutkamušain ja čielggadusain, dohkálaš goluin, ruhtadeami hámis ja alimusmearis sihke ráddádallangottis ja dan doaimmain.

10 lohku

Doarjjahámit

34 §

Doarjjahámit

Dán lága vuollásaš doarjaga ealáhusbargái sáhtá miedihit:

- 1) ruhtadoarjjan;
- 2) stáhtalotnii guoskevaš doarjjan, mii sáhtá leat reantoovdu, reantofriiddjavuohta, oanideami friiddjajahki, oanideami mañideapmi dahje stáhtaloana dáhádusas luoitin ollásit dahje muhtumassii;
- 3) stáhtadoarjjaloana reantodoarjjan;
- 4) stáhtadáhádussii guoskevaš doarjjan;
- 5) loatnaeavttuid nuppástussan eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis;
- 6) stáhtaeatnama geavahanovdun.

Bálgosii doarjja sáhtá miedihuvvot ruhtadoarjjan.

Dutkamuša dahkkái sáhtá ruhtadeapmi miedihuvvot ruhtadoarjjan dahje dutkanruhtadeapmi sáhtá ollašuhttot nu, ahte dat sirdojuvvo eanadállodoalu ovddidanfoanddas.

11 lohku

Loatnadoarjaga miediheami sierraeavttut

35 §

Loatnaaddi

Loatnadoarjaga sáhtá miedihit dakkár loana várás, man miediha dohkkehuvvon loatnaaddi.

Dohkkehuvvon loatnaaddi sáhtá miedihit loana stáhtaloatnan Eana- ja meahccedoalloministeriija čujuhan eanadállodoalu ovddidanfoandda ruðain (stáhtaloanat) dahje eará doarjjaloatnan dan mañjá, go doarjjamearrádus lea dahkkojuvvon.

36 §

Stáhtaloana miedihaneavttut

Stáhtaloana sáhtá miedihit eanadállodoalu ovddidanfoandda jahkásaččat nannejuvvon geavahanplána miedihanvuoigatvuoða olis. Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš mearrida doarjjamearrádusainis stáhtaloana alimusmearis. Alimusmearri ii oáččo mannat badjel loatnaaddi dohkkehan alimusmeari.

Loatnaaddi sáhtá miedihit stáhtaloatnan dakkár loana:

- 1) man loatnaáigi lea guhkimustá 30 jagi;
- 2) man jahkásaš ollislaš reantu lea eanemustá refereansareanttu (mearriduvvo stáhtaráði áhahusa vuodul) ja giddes proseantaovttadatmeari (lasihuvvo refereansarentui) submi;
- 3) mas loatnaoažžu máksá reantoovddu made ollislaš reanttu vuolit reanttu, goittotge uhcimustá ovttá proseantta jahkásaš reanttu; ja
- 4) man loatnamearri ii ovttas seamma ulbmili miedihuvvon ruhtadoarjagiin ja eará doarjagiin go loatnadoarjagiin mana badjel doarjunvuloš doaibmabiju dohkálaš goluid.

Stáhtaráði áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat stáhtaloana alimusmearis, refereansarentui lasihit oaivilduvvon giddes proseantaovttadagas sihke reanttu ja loatnaoažžu máksin reanttu rievdamis.

37 §

Stáhtalotnii gullevaš doarjja

Stáhtalotnii gullevaš doarjjan sáhtá miedihit reantoovddu, reantofriiddjavuoða, oanádusa friiddjajagi dahje luoitit geatnegasvuodas háhkat stáhtalotnii dáhádusa. Stáhtaloana doarjjahámiid sáhtá ovttastahttit seamma stáhtaloanas.

Reantoovdu lea stáhtaloana ollislaš reanttu ja loatnaoažžu máksin reanttu erohus. Reantoovddu mearri lea vihtta proseantaovttadaga, jos 36 §:a 2 momantta 3 čuoggás oaivilduvvon vuolimusreanttu birra ii nuppeláhkai mearriduvvo. Dan mañjá go stáhtalotnii gullevaš doarjja lea nohkan,

de doarjjaoažžu galgá máksit stáhtaloanas ollislaš reanttu sturrosaš reanttu.

Reantoovdu miedihuvvo dalle, jos loatnaaddi lea dohkkehan doarjjaohcamuššii gullevaš stáhtaloana meari ja loatnaeavttuid.

Stáhtaráđi ásaheavva vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat reantoovdu, reantofriddjavuoda, friddjajagiid ja dáhkádusas luitojuvvon árvvu meroštallamis, friddjajagiid mearis, loatnadoarjaga alimusmearis, doarjaga geavaheamis loatnaáigge sihke loatnaaddi loatnaeavttuide guoskevaš dohkkeheamis.

38 §

Reantoovdu miedihaneavttut

Reantoovdu sáhtá miedihit stáhtabušehtas jahkásaččat nannejuvvon stáhtadoarjjaloanaid miedihanvuoigatvuoda olis dakkár loana várás, man:

- 1) loatnaáigi lea guhkimustá 30 jagi;
- 2) ollislaš reantu lea eanemustá dakkár reanttu sturrosaš, mii vástida loatnaaddi seammalágan ulbmiliidda miedihan normálaevttot loanaid reanttu ja masa leat lasihuvvon reantodoarjjaloanaid miediheamis ja dikšumis šaddan liigegolut; ja
- 3) loatnamearri ovtas seamma ulbmilii miedihuvvon ruhtadoarjagiin ja eará doarjagiin go loatnadoarjagiin ii mana badjel doarjunvuloš doaibmabiju dohkálaš goluid.

39 §

Reantodoarjja

Reantodoarjaga mearri lea njeallje proseantaovttadaga. Loatnaoažžu galgá goittotge máksit loanas uhcimustá ovttá proseanta sturrosaš jahkásaš reanttu. Dan maŋŋa go reantodoarjja lea nohkan, de loatnaoažžu galgá máksit loanas loatnaaddiin sohppojuvvon reanttu. Reantodoarjja ii miedihuvvo goluide, mat šaddet olgoriikka valuhttii čadnojuvvon loana valuhttagurssa rievdamis.

Reantodoarjja miedihuvvo dalle, jos loatnaaddi lea dohkkehan doarjjaohcamuššii

gullevaš reantodoarjjaloana meari ja loatnaeavttuid.

Stáhtaráđi ásaheavva vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat reantodoarjjaloana alimusmearis, reantodoarjaga meroštallamis, reantodoarjaga geavaheamis ja loatnaaddi loatnaeavttuide guoskevaš dohkkeheamis.

40 §

Reantodoarjjaloana reanttu árvvoštallan

Jos ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázis leat sivat eahpidit ahte loana reantu manná badjel 38 §:a 1 momentan 2 čuoggás oavvilduvvon reanttu, de dat sáhtá bivdit Dálonguovlovirgebaikki árvvoštallat, deavdago loana reantu ovdalis máinnašuvvon láhkačuoggás oavvilduvvon eavttu. Loatnaaddi galgá doaimmahit Dálonguovlovirgebaikki čielggadusa, man dat dán áššis bivdá.

12 lohku

Stáhtadáhkádusa miediheapmi

41 §

Stáhtadáhkádusaid alimusmearri

Stáhtadáhkádusa sáhtá miedihit eanadállodoalu ovddidanfoandda geavahanplána jahkásaččat nannejuvvon loanaid oavveopmodaga alimusmeari olis. Loanaid, maid stáhta dáhkida, oavveopmodat oažžu leat oktanaga mávssekeahtá eanemustá 80 miljoŋna euro oktan daiguin loanaguin, mat leat miedihuvvon eanadoalu struktuvradoarjjalága ja dan vástideaddji ovddit láhkamearrádusaid vuodul. Ovdalis máinnašuvvon meari rehkenasttedettiin galgá dasa lassin váldit vuhtii dakkár loanaid oavveopmodaga, masa guoskevaš dáhkideaddjivásttus šaddan golud gokčojuvvojit eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđaguin.

42 §

Stáhtadáhkádusa miedihaneavttut

Stáhtadáhkádusa sáhtta miedihit reantodoarjjaloana dahje eará normálaevttot loana oaiveopmodaga, reanttu ja eará loatnaeavttuid vuollásaš mávssuid máksima dáhkádussan. Stáhtadáhkádusa mearri ii oaččo mannat badjel doarjunvuloš doaibmabiju ollislaš goluid.

Stáhtadáhkádusa sáhtta miedihit dakkár ohccái, geas eai leat boazodálu dahje luondduealáhusdálu hálddašeapmái, sajádatbáikái dahje eará sullasaš áššiide guoskevaš sivaiddihte doarvái dáhkádusat loana oažžun dihte.

Stáhtadáhkádusa sáhtta miedihit, jos dáhkádusvuloš doibmii eai čuoze mearkkašahtti riskkat ja jos dáhkádussii ášahuvvo vuostedáhkádus. Vuostedáhkádus ii dárbbas leat dorvvasteaddji. Dasa lassin loatnaaddi galgá addit doarjjaohcamušas ovdanbukton loatnadieđuid birra guottiheaddji cealkámuša.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dan doaimmas, mii dorjojuvvo stáhtadáhkádusa vuodul, stáhtadáhkádusa alimusmearis, stáhtadáhkádussii gullevaš meari meroštallamis, vuostedáhkádusas sihke stáhtadáhkádusa miediheapmái guoskevaš riskkaid árvvoštallamis.

13 lohku

Doarjaga eavttut

43 §

Doaibmabiju ollašuhttinigi

Eará doarjunvuloš doaibmabiju go eaktodáhtolaš vealgeordnestallama ja dutkan-dahje čielggadanfitnu galgá ollásit ollašuhttit guovtte jagi sisa doarjaga miediheapmái. Nuorra boazodoallái dahje luondduealáhusbargái ealáhusa álggaheapmái miedihuvvon doarjaga doarjunvuloš doaibmabidjun adnojuvvo dalle dálu dahje

bohccuid háhkan. Doarjunvuloš doaibmabiju ollašuhttin dihte sáhtta goittotge ášahit oanehet mearreáiggi, jos dasa gávdnojit sivat doaibmabiju ollašuhttinuogi dahje doaimma iešlági dáfus. Jos doarjja lea miedihuvvon hukseninvesterema oktavuodas luovosopmodaga háhkamii iige luovosopmodaga sáhte háhkat ovdal hukseninvesterema gergema, de rehkenasto mearreáigi hukseninvesterema gergema rájes.

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtta guhkidit 1 momeanttas oaivvilduvvon mearreáiggi ohcama vuodul. Ohcamuš galgá leat dahkkojuvvon ovdal mearreáiggi nohkama. Doarjunvuloš doaibmabiju ollašuhttin galgá leat álggahuvvon 1 momeanttas oaivvilduvvon mearreáiggi sisa ja mearreáiggi guhkideapmái galgá leat dohkálaš sivva. Mearreáiggi sáhtta guhkidit guktii guhkimustá jahkái hávil.

Dárkilet njuolggadusaid dan mearreáiggis, mii ášahuvvo doarjunvuloš doaibmabiju ollašuhttimii, sáhtta addit stáhtaráđi ášahusa vuodul.

44 §

Doarjaga geavahaneavttut

Doarjaga geavaheamis, gálvvuid dahje bálvalusaid háhkamis dahje agoarttain barggaheamis mearriduvo almmolaš háhkamiid birra addojuvvon lágas (348/2007). Doarjjaoažžu galgá ovdanbuktit čielggadusa háhkama ollašuvvamis máinnašuvvon lágas gáibiduvvon vuogi mielde.

Dorjojuvvon investerenčuozáhaga ii oaččo bissovaččat dahje mearkkašahttiláhkai geavahit eará ulbmilii go doarjunvuloš ealáhusdoibmii dahje bálgosa doibmii iige dorjojuvvon ássanvisti geavahanulbmila oaččo rievdadit ovdalgo leat vássán vihtta jagi ruhtadoarjaga mañimuš eari máksimis, dahje jos doarjja lea loatnadoarjja, de loana dahje dan mañimuš eari loktema rájes. Jos dorjojuvvon investerenčuozáhaga oamastan- ja hálddašanvuoigatvuohta luohpaduvvo nubbái ovdalgo ovdalis oaivvilduvvon mearreáigi lea vássán, de doarjjaoažžu galgá ovdal luohpadeami háhkat ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáza lobi. Lohpi miedihuvvo,

jos luohpadeamioažžu deavdá doarjaga miedihaneavttuid iige doarjunvuloš doaibma mearkkašahttiláhkai rievdda.

Doarjunvuloš ealáhusdoaimma dahje eará doaimma ii oaččo loahpahit iige mearkkašahttiláhkai gáržžidit ovdalgo leat vássán vihtta jagi ruhtadoarjaga manimuš eará máksimis, dahje jos doarjja lea loatnadoarjja, de loana dahje dan manimuš eari loktemis. Jos doarjunvuloš ealáhusdoaibma dahje dasa guoskevaš ruðaid oamastan- dahje hálddašanvuoigatvuohta buorre muddui luohpaduvvo nubbái ovdalgo ovdalis máinnašuvvon mearreáigi lea vássán, de doarjjaoažžu galgá ovdal luohpadeami háhkat ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobi. Lohpi miedihuvvo, jos luohpadeamioažžu deavdá doarjaga miedihaneavttuid iige doarjunvuloš doaibma mearkkašahttiláhkai rievdda.

Ovdalis 2 ja 3 momeanttas oaivvilduvvon luohpadeapmin ii adnojuvvo dorjojuvvon investerenčuozáhaga dahje doarjunvuloš ealáhusdoaimma sirdašuvvan árbevuogitvuoðalaš oažžumuša dahje dakkár buolvadatmolsuma bokte, man oktavuodas lea máksojuvvon doarjja boazodoalus dahje luondduealáhusas heaitimii dahje miedihuvvon boazodoalli dahje luondduealáhusbargi álggahandoarjja.

45 §

Ruhtadoallogeatnegasvuohta

Doarjjaoažžu galgá doallat doarjunvuloš doaibmabijus ruhtadoalu. Ruhtadoalu galgá lágidit oassin doarjjaoažžu ruhtadoallolága (1336/1997) vuollášaš ruhtadoalus nu, ahte doarjunvuloš doaibmabiju ruhtadoalu lea álki oaidnit ja earuhit eará ruhtadoalus.

Jos doarjjaoažžun lea olmmoš, guhte vearuhuvvo eanadállodoalu dienasvearrolága (543/1967) mielde dahje oassin boazodoalli ruhtadoalus, de adnojuvvo doarjunvuloš doaibmabiju doarvái buorrin ruhtadoallun dat, mii doarjjaoažžu eará ruhtadoalus vearuhusa doaimmahan dihte gáibiduvvo. Dalle galgá ruhtadoalu goittotge lágidit nu, ahte doarjunvuloš doaibmabiju goluid lea álki oaidnit ja earuhit eará ruhtadoalus.

Doarjjaoažžu galgá vurkkodit doarjunvuloš doaibmabidjui guoskevaš ruhtadoallomateriála nugo ruhtadoallolága 2 logu 9 ja 10 §:ain mearriduvvo. Jos jearaldat lea Eurohpá Uniovnna ollásit ja muhtumassii ruhtadan prográmmii gullevaš doarjagis, de ruhtadoallomateriála galgá vurkkodit uhcimustá golbma jagi das, go Eurohpá Uniovnna kommišuvdna máksá Uniovdnii gullevaš manimuš ruhtadanossodatmávssu.

46 §

Diehtoaddin- ja veahkehangeatnegasvuohta

Doarjjaoažžu galgá addit doarjaga miedihan eiseváldái doarjunvuloš doaibmabidjui, dan ovdáneapmái sihke doarjaga geavaheapmái guoskevaš rivttes ja doarvái vuðolaš dieduid.

Doarjjaoažžu galgá farggamusat almmuhit ealáhus-, johtalus- ja birasguovddážii iežas sajádahkii, doibmii dahje doarjunvuloš doaibmabidjui guoskevaš dakkár nuppástusain, mat sáhttet váikkuhit doarjaga máksinvejolašvuoðaide dahje mat sáhttet dagahit doarjaga ruovttoluottabearrama.

Doarjjaoažžu galgá veahkehit 93 ja 94 §:ain oaivvilduvvon dárkkisteaddji nu, ahte addá nuvtá dárkkistanbarggu čađahan dihte vealtameahttun dieduid ja dárkkistanvuloš čuožáhahkii guoskevaš čielggadusaid ja dárbbu mielde muitala doarjunvuloš čuožáhagas ja doaibmabijus.

14 lohku

Doarjaga ohcan ja miediheapmi

47 §

Ohcanvejolašvuoðas diediheapmi

Dálonguovlovirgebáiki galgá vuogas viidodagas diedihit, mo 5-8 loguin oaivvilduvvon doarjja ohcojuvvo, ja diedihit maidái doarjaga ohcama mearreáiggis, ohcama čuovvunmeannudeamis sihke miediheami váldogáibádusain ja -eavttuin.

48 §

Doarjjaohcamuš

Doarjja galgá ohccojuvvot čálalaččat. Eará go dutkanruhtadeapmái guoskevaš doarjjaohcamuš galgá dahkkojuvvot dán ulbmila várás nannejuvvon skovvá. Ohcamuš galgá vuolláičállojuvvot. Ohcamuššii galget laktojuvvot doarjaga miedihaneavttuid árvvoštallama dáfus vealtameahttun áššegirjiit, čielggadusat ja plánat. Ohcamušas galgá ovdanbuktitt maidái čielggadusa dan priváhta ruhtadeamis, mii geavahuvvo doarjunvuloš doaibmabiju ollašuhttimii.

Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid 1 momeanttas oaivvilduvvon doarjaga ohcanskoviin, ohcamuššii gullevaš áššegirjiin ja plánaid ovdanbuktinvuogis.

49 §

Doarjaga ohcan

Doarjaga ohcamii sáhtá ásaheavvot mearraigi. Doarjjaohcamuš galgá doaimmahuvvot Lappi ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži.

Doarjaga ohcamii ásaheavvot oaivvilduvvon mearraiggis sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid stáhtarádi ásaheavvot.

Doaimmaválddálaš eiseváldin lea Lappi ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš, jos mannelis 119 §:a dahje 127 §:a vuodul ii nuppláhkai mearriduvvo.

50 §

Doarjjaohcamuša árvvoštallan

Ovdalgo mearriduvvo doarjaga miediheamis, de ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtá bivdit eará eiseváldiin, Bálgosiid Ovtastusas dahje Sámedikkis cealkámuša doarjjaoažžui ja doarjunvuloš doaibmabidjui guoskevaš áššiin, jos dát lea vealtameahttun doarjaga miedihaneavttuid árvvoštallamis.

Jos boazodoalloinvesterema golut mannet badjel stáhtarádi ásaheavvot vuodul mearriduvvon meari, de galgá bivdit

cealkámuša Bálgosiid Ovtastusas. Jos investeren dasa lassin ollašuhtto sámiiid ruovttuguovllus, de cealkámuša galgá bivdit maidái Sámedikkis.

Ovdalgo doarjja miedihuvvo, de doarjaga miedihaneavttuid ja doarjunvuloš doaibmabiju árvvoštallan dihte ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáša ovddasteaddji sáhtá fitnat boazodáhus, luondduealáhusdálus dahje eará čuožáhagas, mas ealáhusbargi dahje bálggus áigu investeret. Fitnama oktavuodas áicojuvvon áššit merkejuvvojit bajás ja daid galgá addit diehtun ohccái. Boazo- ja luondduealáhusdálus fitnama oktavuodas ii oaččo dutkat bissovaš ássama várás geavahuvvon lanjaid.

51 §

Doarjaga miediheami gaskkalduhttin

Eana- ja meahccedoalloministeriijas lea vuoigatvuohta gaskkalduhttit doarjaga miediheami oppa boazodoalloguovllus dahje guvllolaččat, jos Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusaid dan gáibidit.

Doarjaga miediheami sáhtá gaskkalduhttit mearraigái dahje doaisttáži. Ovdal gaskkalduhttima ášši birra galgá ráddádallat boazodoalu hárrái Bálgosiid Ovtastusasain ja eará luondduealáhusaid hárrái daiguin buvttadeaddji- ja ealáhusorganisašuvnnaiguin, maidda ášši guoská. Jos gaskkalduhttin guoská sámiiid ruovttuguvlui, de gaskkalduhttimis galgá ráddádallat Sámedikkiin. Gaskkalduhttimis galgá diedihit vuogas viidodagas, ja almmuhus das galgá almmustuhttot Virggálaš bládis.

52 §

Sámedikkiin ráddádallan

Dan manjá go ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš lea ožžon iežas atnui jahkásaš mearreruđaid, de dat galgá ráddádallat Sámedikkiin dain prinsihpain, mat dán lága ja dan vuodul addojuvvon ásaheavvot lassin čuvvojuvvojit doarjunvuloš čuožáhagain mearridettiin.

Ráddádallamiin galget giedahallot čuovvovaš áššit:

- 1) ruðaid guvllolaš stivren sámeguvlui;
- 2) ruðaid stivren boazodollui ja luondduealáhusaide;
- 3) ruðaid stivren vistehuksemii ja ealáhusaid doarjumii; ja
- 4) ruðaid stivren bálgosiid ja ealáhusbargiid fitnuide sámeguovllus.

Ráddádallamiidda heivehuvvo, mii sámediggelága 9 §:s mearriduvvo.

Ráddádallamiid bohtosa galgá doaimmahit diehtun Eana- ja meahccedoalloministeriijai ja Dálonguovlovirgebaikái.

53 §

Doarjjamearrádus

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš mearrida doarjaga ja stáhtadáhkádusa miediheamis.

Doarjjamearrádussii galgá váldit mielde 5—8 loguin oaivvilduvvon doarjaga miediuvvon meari, dán lágas mearriduvvon doarjjaeavttuid ja doarjaga máksin- ja ruovttoluottabearneavttuid sihke dáhkáduseavttuid. Mearrádussii galgá dasa lassin váldit Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusain áhahuvvon eavttuid ja gáibádusaid. Hukseninvestieremii guoskevaš mearrádusa vuodul dohkkehuvvo huksenplána.

Loatnadoarjagii guoskevaš mearrádusa vuodul dohkkehuvvojit stáhtaloana dahje reantodoarjaloana dahje stáhtadáhkádusa vuollásaš loana mearri ja loatnaeavttut sihke stáhtadáhkádusa mearri ja eavttut. Jos stáhtalotnii, reantodoarjagii dahje stáhtadáhkádussii guoskevaš mearrádus váidaga dihte rievda, de loana mearri ja eavttuid rievdadeapmái dárbbášuvvo loatnaaddi lohpi.

Jos doarjunvuloš doaibmabiju várás galgá háhkat lobi ja ohcci ii leat doarjjamearrádusa dahkanbottu rádjai ovdanbuktán lágafámolaš lobi, de doarjjamearrádussii sáhtá laktit eavttu, man mielde mearrádus healbá, jos ohcci ii ovdanbuvttu mearreáiggi sisa dakkár lágafámolaš lobi, mii dahká vejolažžan doaibmabiju ollašuttima doarjjamearrádusa mielde.

Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjjamearrádusa galgá dahkat 18 mánotbaji sisa dálldoalu álggaheamis.

54 §

Sámedikki cealkámuš

Sámedikki cealkámuša galgá bivdit dutkan-dahje čielggadanfitnu ruhtadanohcamušas, jos fidnu ollašuttu dahje dan váldodutkančuozáhat lea sámiid ruovttuguovllus dahje fidnu guoská buorre muddui sámiid árbevirolaš ealáhusaide. Cealkámuša galgá álo bivdit mearkkašahti boazodoallodutkan- dahje čielggadanfitnuid birra.

55 §

Doarjjamearrádusa vuollásaš vuoigatvuoda sirdin

Ovdalis 5—9 loguin oaivvilduvvon doarjagii guoskevaš doarjjamearrádusa vuollásaš vuoigatvuoda doarjagii sáhtá sirdit nubbái, guhte deavdá 4 logus áhahuvvon eavttuid, jos guoskevaš doarjaga miediuvvon eavttut ollašuvvet. Sirdimaoažžu galgá ohat mearrádusa vuollásaš vuoigatvuoda sirdimis 48 §:s oaivvilduvvon vuogi mielde. Doarjjamearrádusa sirdimis mearrida ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš.

15 lohku

Doarjaga máksin

56 §

Álggahandoarjaga máksin ruhtadoarjjan

Álggahandoarjja nuorra boazodoallái dahje eará luondduealáhusbargái máksjuvvo ruhtadoarjjan almmá sierra ohcama haga. Ruhtadoarjja máksjuvvo eanemustá guoktin jahkásaš earrin.

Jos álggahandoarjja lea miediuvvon ovdalgo olmmoš lea bargagoahtán boazodoaluin dahje luondduealáhusain, de ruhtadoarjaga vuosttas earri máksjuvvo, jos

doarjjaoažžu ovdanbuktá čielggadusa das, ahte boazo- dahje luondduealáhusdálus leat bargagoahtán doarjunvuloš ealáhusain. Jos doarjja lea miedihuvvon 17 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon čatnaseami vuodul, de ruhtadoarjaga nuppi eari máksineaktun lea dasa lassin dat, ahte doarjjaoažžu čájeha iežas ollašuhtán 22 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon doaibmabijuid.

Dárkilet njuolggadusat ruhtadoarjjahápmásaš álggahandoarjaga máksineriin sihke 2 momeanttas oaivvilduvvon čielggadusaid doaimmaheapmái ásaht oaivvilduvvon mearreáiggis addojuvvojit stáhtarádi ásahusa vuodul. Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid ovdalis oaivvilduvvon čielggadusaid birra.

57 §

Ruhtadoarjjahápmásaš investerendoarjaga, vistehuksendoarjaga ja bálgosiid áiddiid bajásdoallamii miedihuvvon doarjaga máksin

Dat, guhte oažžu boazodoallo- dahje luondduealáhusfitnodaga várás miedihuvvon investerendoarjaga dahje vistehuksendoarjaga dahje bálgosa áiddiid divodandoarjaga, galgá ohcat doarjaga máksima čálalaččat dán ulbmila várás nannejuvvon skoviin. Máksinohcamuš galgá vuolláičállojuvvot. Ohcamuša guoddimii sáhtá ásahuvvot govttolaš mearreáigi, mii rehkenasto doarjjamearrádusa dahkama rájes dahje, jos jearaldat lea doarjunvuloš doaibmabiju maŋimuš máksinohcamušas, de doarjunvuloš doaibmabiju ollašuhttima gergema rájes. Ohcamuš galgá doaimmahuvvot ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži.

Ruhtadoarjaga sáhtá máksit eanemustá viđa earis. Ruhtadoarjja máksojuvvo eanemustá doarjjadási ja miedihuvvon doarjaga meari vástideaddji ossodat máksinohcamuššii gullevaš dohkálaš goluin. Doarjjaoažžu galgá dárbbu mielde ovdanbuktat čielggadusa priváhtaruhtadeami ollašuvvamis.

Ruhtadoarjja máksojuvvo, jos doarjjaoažžu lea čuvvon doarjjaeavttuid. Dasa lassin máksineaktun lea dat, ahte doarjjaohccái lea

čuohcán duodalaš ja loahpalaš gollu, man sáhtá gávnnaht, ja ruhtadoarjja manná doarjunvuloš doaibmabiju várás. Jos ruhtadoarjja lea miedihuvvon hukseninvesteremii, de maŋimuš eari máksineaktun lea dat, ahte hukseninvesteren lea ollásit ollašuvvan nugo doarjjamearrádusas lea gáibiduvvon. Máksinohcamuššii galget laktojuvvot ruhtadoarjaga máksineavttuid dáfus vealtameahttun ruhtadoalloáššegirjiit ja -čielggadusat.

Dárkilet njuolggadusat golu duodalašvuoda, loahpalašvuoda ja gávnnahtahttivuoda árvvoštallanákkaid birra addojuvvojit stáhtarádi ásahusa vuodul. Ruhtadoarjjahápmásaš investerendoarjaga máksineriin ja máksinohcamuša guoddimii ásaht oaivvilduvvon mearreáiggis sáhtá mearridit dárkileappot stáhtarádi ásahusa vuodul. Dárkilet mearrádusaid máksima ohcanskoviin sihke máksinohcamuššii gullevaš áššegirjiin ja čielggadusain addá Dálonguovlovirgebáiki.

58 §

Doarjaga máksin ruhtadoarjjan

Ovdalis 5—9 loguin oaivvilduvvon ruhtadoarjaga máksimis mearrida ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš. Dat čohkke iežas miedihan doarjagiid máksinmearrádusdieđuid ja doaimmaha daid Dálonguovlovirgebáiki. Dálonguovlovirgebáiki vástida máksinmearrádusaide gullevaš goluid dárkkisteamis ja dohkkeheamis sihke mávssuid teknihkalaš čadaheamis.

16 lohku

Loatnadoarjagii guoskevaš sierraeavttut

59 §

Stáhtaloana ja reantodoarjjaloana miediheapmi

Loatnaaddi sáhtá miedihit stáhtaloana dahje, jos doarjja miedihuvvo reantodoarjjan,

de reantodoarjjaloana ja lotnii guoskevaš vealgegirjji oažžu vuolláičállit dan maŋná, go doarjjamearrádus lea dahkkojuvvon. Loana ii oaččo miedihit dakkár eavttuiguin, mat spiehkastit doarjjamearrádusa eavttuin. Vealgegirjái galgá laktojuvvot eaktu, man mielde doarjjamearrádusa vuollásaš loatnaeavttut mannet vealgegirjeeavttuid ovddabeallai. Doarjjamearrádusa galgá laktit vealgegirjái.

60 §

Stáhtaloana ja reantodoarjjaloana lokten

Stáhtaloana ja reantodoarjjaloana oažžu loktet ovdalgo doarjjamearrádus lea lágafámolaš. Loana oažžu loktet eanemustá guovtte earis. Jos reantodoarjja lea miedihuvvon hukseninvesterema várás, de loana oažžu goittotge loktet eanemustá viđa earis.

Stáhtaloana ja reantodoarjjaloana dahje loana vuosttas eari galgá loktet 43 §:s oaivvilduvvon mearreáiggi sisa. Jos stáhtaloana dahje reantodoarjja lea miedihuvvon hukseninvesterema várás, de stáhtaloana dahje reantodoarjjaloana maŋimuš eari ii oaččo loktet ovdalgo hukseninvesteren lea ollásit gergejuvvon doarjjamearrádusa eavttuid mielde. Loana maŋimuš eari galgá dalle loktet maŋimustá golmma mánotbaji sisa 43 §:s oaivvilduvvon mearreáiggi nohkamis.

Stáhtaloana dahje reantodoarjjaloana dahje loana eari loktema várás doarjjaoažžu galgá háhkat loktenlobi. Lobi galgá ovdanbuktit loana miedihan loatnaaddái ovdal loktema.

Dárkilet mearrádusat loana lokteneriin addojuvvojit stáhtarádi áhahusa vuodul.

61 §

Loktenlohpi

Lobi doarjunvuloš loana dahje dan eari loktemii miediha ohcamuša vuodul ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš. Ohcamušii galgá laktit lobi miediheapmái dárbbášlaš ruhtadoalloáššegirjiid ja čielggadusaid. Loktenlobi ohcamii sáhtá áhahuvvot mearreáigi, mii sáhtá guhkiduvvot oktii

ovdal mearreáiggi nohkama dahkkojuvvon ohcamuša vuodul. Mearreáiggi guhkideapmái galgá leat dohkálaš sivva.

Doarjunvuloš loanas sáhtá loktet hávil eanemustá dan ossodaga, mii vástida ollašuvvan goluid. Loktenlohpi miedihuvvo, jos doarjjaeavttut leat čuvvojuvvon. Dasa lassin loktenlobi miedihaneaktun lea golu loahpalašvuohta ja gávnnahtahttivuohta ja dat ahte doarjja manná doarjunvuloš doaibmabidjui. Doarjjaoažžu galgá dárbbu mielde ovdanbuktit čielggadusa priváhtaruhtadeami ollašuvvamis.

Jos jearaldat lea nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga vuollásaš loanas ja doarjja lea miedihuvvon ovdalgo olmmoš lea bargagoahtán ealáhusain, de loktenlobi miedihaneaktun lea ahte doarjjaoažžu ovdanbuktá čielggadusa das, ahte dálus leat bargagoahtán ealáhusain. Jos doarjja lea miedihuvvon 17 §:a 1 momellantas oaivvilduvvon čatnaseami vuodul, de loktenlohpi miedihuvvo, jos doarjjaoažžu čájeha iežas ollašuttán 22 §:a 2 momellantas oaivvilduvvon doaibmabijuid. Jos loatna loktejuvvo guovtte earis, de maŋimuš máinnašuvvon čielggadus galgá ovdanbuktot nuppi eari loktema várás. Erenoamáš siva dihte ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtá miedihit loktenlobi ovdalgo doaibmabijut leat ollašuttan.

Stáhtarádi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dain ákkain, mat geavahuvvojit golu duodalašvuođa, loahpalašvuođa ja gávnnahtahttivuođa árvoštallamis ja loktenlobi háhkamii áhahit oaivvilduvvon mearreáiggi. Dárkilet mearrádusaid lobi ohcanskoviin ja ohcamušii gullevaš áššegirjiin ja čielggadusain addá Dálonguovlovirgebáiki.

62 §

Stáhtaloana dáhkáduš

Stáhtaloanas galgá leat loana loktedettiin báhkodeaimmas virolaččat geavahuvvon dáhkáduš, jos ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš ii leat sierra siva dihte miedihan luoitit dáhkáduš háhkamis.

Stáhtarádi áhahusa vuodul sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid das, maiguin

eavttuiguin stáhtaloana sáhtta mieđihit ollásit dahje muhtumassii almmá 1 momeanttas oaivvilduvvon dáhkádusa haga.

63 §

Stáhtaloana oanideapmi ja reanttu máksin

Stáhtaloana galgá oanidit jahkebeliid mielde ovtasturrosaš máksineriiguin. Oanidanmávssuid máksinbeaivvit leat cuoŋománu 30. beaivi ja golggotmánu 31. beaivi.

Vuosttas oanidanmáksu šaddá máksimassii maŋimustá dan máksinbeaivve, mii vuosttasin boahtá jagi geažes loana dahje dan vuosttas eari loktema maŋŋá. Jos stáhtaloatna lea mieđihuvvon hukseninvesteremii, de šaddá vuosttas oanidanmáksu goittotge máksimassii maŋimustá dan máksinbeaivve, mii vuosttasin boahtá guovtte jagi geažes loana dahje dan vuosttas eari loktema maŋŋá. Reanttu galgá máksit jahkebeliid mielde dahje guđege loatnaeari loktenbeaivvi rájes máksinbeivviid.

Loatnaaddi ja doarjjaoažžu sáhttiba soahpat badjelmearálaš oanidanmávssuin, daid váikkuhusas loahppaoanidanmávssuide sihke oppa loana ruovttoluottamáksimis ovdal áiggiid.

Loatnaaddi sáhtta mieđihit oanidanmávssuid máksimii maŋideami, jos dása lea dárbu doarjjaoažžu gaskaboddosaš ekonomalaš váttisvuodaid dihte. Maŋideami sáhtta mieđihit guhkimustá jahkái hávil ja oktiibuot guhkimustá viđa jahkái. Jos maŋideami šattašii mieđihit oktiibuot eanet go golbma jagi, de loatnaaddi galgá bivdit maŋideapmái ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobi. Maŋideami dihte loatnaáiggi sáhtta guhkidit 36 §:a 2 momeantta 1 čuoggás ja 38 §:a 2 momeantta 1 čuoggás mearriduvvon guhkimusáiggi olis dahje loahppaoanidanmávssuid sáhtta bajidit.

Stáhtaráđi ásaheva vuodul sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid maŋideami mieđihaneavttuin ja maŋideami váikkuhusas doarjagii.

64 §

Reantodoarjjaloana oanideapmi ja reanttu máksin

Reantodoarjjaloana galgá oanidit jahkebeliid dahje njealjádasjagiid mielde ovtasturrosaš máksineriiguin.

Vuosttas oanidanmáksu šaddá máksimassii maŋimustá dan máksinbeaivve, mii vuosttasin boahtá jagi geažes loana dahje dan vuosttas eari loktema maŋŋá. Jos reantodoarjjaloatna lea mieđihuvvon hukseninvesteremii, de šaddá vuosttas oanidanmáksu goittotge máksimassii maŋimustá dan máksinbeaivve, mii vuosttasin boahtá guovtte jagi geažes loana dahje dan vuosttas eari loktema maŋŋá. Reanttu galgá máksit jahkebeliid dahje njealjádasjagiid mielde loana dahje guđege loatnaeari loktenbeaivvi rájes.

Loatnaaddi ja doarjjaoažžu sáhttiba soahpat badjelmearálaš oanidanmávssuin, daid váikkuhusas loahppaoanidanmávssuide sihke oppa loana ruovttoluottamáksimis ovdal áiggiid.

Loatnaaddi sáhtta mieđihit oanidanmávssuid máksimii maŋideami, jos dása lea dárbu doarjjaoažžu gaskaboddosaš ekonomalaš váttisvuodaid dihte. Maŋideami sáhtta mieđihit guhkimustá jahkái hávil ja oktiibuot guhkimustá viđa jahkái. Maŋideami dihte loatnaáiggi sáhtta guhkidit 36 §:a 2 momentta 1 čuoggás ja 38 §:a 2 momeantta 1 čuoggás mearriduvvon guhkimusáiggi olis dahje loahppaoanidanmávssuid sáhtta bajidit.

Stáhtaráđi ásaheva vuodul sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid maŋideami mieđihaneavttuin ja maŋideami váikkuhusas doarjagii.

65 §

Loana sirdin ja loatnaeavttuid rievdadeapmi

Stáhtaloana ja doarjunvuloš eará loana oažžu sirdit eará dohkkehuvvon loatnaaddái. Loana oažžu sirdit eará doarjjaoažžui, jos ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš dán dohkkeha 55 §:s oaivvilduvvon mearrádusa oktavuodas.

Stáhtaloana eavttuid ii oaččo rievdadit, jos rievdadeapmái ii leat ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lohpi.

Doarjunvuloš eará loana eavttuid oažžu rievdadit, jos dát ii váikkut doarjaga miedihaneavttuid deavdimii dahje stáhta sajádahkii dáhkodeaddjin. Muđui doarjjaoažžu galgá háhkat loatnaeavttuid rievdadeami várás ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobi. Jos reantodoarjjaloanas ii leat stáhtadáhkádus, de loana sáhtta sirdit ja dan eavttuid rievdadit ráddjehusaid haga dan maŋŋá, go reantodoarjja ii šat máksojuvvo.

Loatnaeavttuid ii oaččo rievdadit, jos loana rievdadeapmi čuohtá doarjaga miedihaneavttuid deavdimii dahje lasiha mealgat stáhtavástui dahje stáhtadáhkádussii vuodduvvi stáhtavásttu loanas.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat das, goas loatnaeavttuid rievdadeami várás galgá leat lohpi, ja dan mearreáiggis, mii ášahuvvo lobi háhkamii. Dálonguovlovirgebáiki áddá dárkilet mearrádusaid das, maiguin skoviiguin lohpi háhkkojuvvo.

66 §

Stáhtaloana reantoovddu ja lotnii guoskevaš eará doarjaga sihke stáhtadáhkádussii gulleaš doarjaga geavaheapmi

Stáhtalotnii guoskevaš doarjagis geahpeduvvo dalán loana loktedettiin dat árvu doarjagis, masa ii leat dáhkádus. Miedihuvvon friddjajagiid, reantofriddjavuođa ja reantoovddu oktiirehkenaston nominálaárvosaš mearis geahpeduvvo guđege reantobaji hárrái dán badjái guoskevaš friddjajahkái gulleaš jahkebeali oanideami mearri sihke reantofriddjavuođa dahje reantoovddu mearri. Jos doarjja ii juoga reantobaji áigge reahkká doarjaga buot osiide, de geahpeduvvojit doarjaga oasit ovdalis máinnašuvvon ortnega mielde.

Reantoovdu geahpeduvvo 37 §:a 2 momeanttas oaivvilduvvon meari vástideaddji ossodat guđege reantobaji hárrái stáhtaloana gustojeaddji ollislaš reanttus. Reantoovdu geahpeduvvo oktiibuot

eanemustá dat ossodat, mii vástida miedihuvvon doarjaga nominálaárvosaš meari.

Reantodoarjjaloana dahje eará loana várás miedihuvvon stáhtadáhkádussii guoskevaš doarjagis geahpeduvvo dalán loana loktedettiin stáhtadáhkádussii gulleaš doarjjaossodat loatnadoarjagis.

Dálonguovlovirgebáiki áddá dárkilet mearrádusaid das, mo loatnaaddi galgá meannudit, go geavaha lotnii guoskevaš doarjaga iežas miedihan stáhtalotnii.

67 §

Loana miediheapmi eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain loatnaaddái

Dálonguovlovirgebáiki mearrida loatnaaddi ohcama vuodul loana miediheapmis loatnaaddái stáhtaloanaid miediheami várás. Loana sáhtta ohcat guovddášruhtalágádusa bokte.

Dálonguovlovirgebáiki dahká stáhta ja ovttá loatnaaddi dahje moanaid loatnaaddiid gaskasaš vealgegirjji, vuolláičállá dan stáhta beales ja fuolaha vealgegirjji vurkkodeamis ja luohpadeamis loatnaoazžui dan maŋŋá, go loatna lea máksojuvvon dahje buhttejuvvon odđá vealgegirjjiin.

Dálonguovlovirgebáiki áddá dárkilet mearrádusaid das mo meannuduvvo, go ohccojuvvojit, miedihuvvojit ja máksojuvvojit ruđat stáhtarudain sihke das, goas loatnaaddi sáhtta doaibmat almmá guovddášruhtalágádusa haga.

68 §

Stáhtaloana ruhtageavahančilgehus

Loatnaaddi galgá máksit stáhtaloana máksimassii šaddan oanádusaid ja reanttu stáhtii dan mielde ja dan sturrosažžan go loatnaoazžut leat geatnegahtton máksit vealggiset loatnaaddái. Ruhtageavahančilgehusaid galgá dahkat čieža bándkobeavvi sisa das, go loatna lea velggolačča ektui šaddan máksimassii dahje velggolaš lea máksán badjelmearálaš oanádusa.

Loatnaaddi buhtadusohcama dihte Dálonguovlovirgebáikki mearridan mávssut galget máksojuvvot čieža bānkobeavvi sisa das, go loatnaaddi lea ožžon dieđu mearrádusas.

69 §

Loatnaaddi goluid buhtten

Loatnaaddiide máksojuvvo stáhtaloanaid dikšungoluid ovddas buhtadus, man sturrodagas ja máksineavttuin mearriduvvo stáhtaráđi ášahusa vuodul.

Dálonguovlovirgebáikki mearrida stáhtaloana dikšuma ovddas loatnalágádussii máksojuvvon, 1 momeanttas oaivvilduvvon buhtadusaid bearramis loatnalágádusas ruovttoluotta muhtumassii dahje ollásit, jos loatnalágádus ii leat dikšon stáhtaloana nugo dán lágas dahje dan vuodul mearriduvvo dahje nugo buori bānkovieru mielde gáibiduvvo. Ruovttoluottabearramii sáhtta álgit oppa loatnaáiggi áigge, almmá ahte 95 § dan hehte.

70 §

Stáhtaloanaid ruđaid sirdin

Dálonguovlovirgebáikki máksá loana, man stáhta lea miedihan loatnaaddái, guovddášruhtalágádusa bokte.

Dálonguovlovirgebáikki máksá ohcama vuodul stáhtaloana dikšunmávssu guovddášruhtalágádusa bokte loatnaaddái.

Loatnaaddi galgá máksit guovddášruhtalágádusa bokte stáhtaloana oanádusaid ja reanttuid Dálonguovlovirgebáikkái, vai dát sirdá daid eanadállodoalu ovddidanfondii čilgenlāhkai.

Nuppástus, mat dahkkojuvvojit stáhtalotnii dán lága vuollásaš eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis, fitnodaga sanerenlāga (47/1993) vuollásaš ordnestallamis ja priváhtaolbmo vealgeordnestallama birra addojuovvon lága (57/1993) vuollásaš ordnestallamis, dahkkojuvvojit maiddái loatnalágádusa ja stáhta gaskasaš vealgái.

Dálonguovlovirgebáikki sáhtta addit mearrádusaid das, goas loatnaaddit sáhttet doaimmahit ovdalis máinnašuvvon

doaimmaid almmá guovddášruhtalágádusa haga.

71 §

Reantodoarjaga máksin

Reantodoarjja máksojuvvo 39 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon meari vástideaddji ossodat guđege reantobajis gustojeaddji reantodoarjjaloana ollislaš reanttus. Reantodoarjja máksojuvvo goittotge oktiibuot eanemustá miedihuvvon doarjaga nominálašárvosaš meari vástideaddji ossodat.

Jos reantodoarjjaloatna máksojuvvo ollásit ruovttoluotta, de reantodoarjaga máksin nohká dan beavvi rájes, go loatna lea máksojuvvon ruovttoluotta. Reantodoarjja ii máksojuvvo máksimassii šaddan loatnaoaiveopmodaga hárrái, jos jearaldat ii leat fitnodatsaneremii dahje priváhtaolbmo vealgeordnestallamii guoskevaš meannudeamis. Jos ovdalis oaivvilduvvon dahje dasa buohtastahti ordnestallamis reantodoarjjaloana ollislaš reantu vuoliduvvo, de nannejuvvon reantovuolideapmi, man loatnaaddi máksá, ii váikkut reantodoarjaga mearrái.

Loatnaaddi galgá ohcat reantodoarjjamávssu guđege reantobaji hárrái sierra, goittotge eanemustá oktii mánotbajis. Dálonguovlovirgebáikki dohkkehan guovddášruhtalágádus sirdá ohcamuša Dálonguovlovirgebáikkái, mii máksá mávssu guovddášruhtalágádussii. Guovddášruhtalágádus sirdá reantodoarjaga loatnaaddái.

Dárkilet mearrádusaid das, mo reantodoarjjamáksu ohccojuvvo ja sirdojuvvo, addá Dálonguovlovirgebáikki.

72 §

Smávva oaiveopmodatmeari máksin hávil

Oaiveopmodatmeari dáfus smávva stáhtaloana ja reantodoarjjaloana galgá máksit ruovttoluotta oktan dahje guoktin earrin čuovvovaš dahje guovtte čuovvovaš máksinbeavvi áigge.

Stáhtaráði áhahusa vuodul mearriduvvo eriid alimusmearis ja daid bearranmeannudeamis.

17 lohku

Stáhtaloana stáhtavástu

73 §

Stáhtavástu

Stáhta galgá vástidit loatnaaddái dán lága vuodul miedihuvvon stáhtaloanaid oaiveopmodaga ja reanttu dain loahpalaš massimiin, mat bohtet velggolačča máksinnávccahisvuodas dakko bokte go loana dáhkádušain čoggojeaddji várit eai leat doarvái gokčat stáhtaloanas mávssekeahhtá báhcán oanádusaid ja reanttuid.

Stáhtavástu gustoma eaktun lea ahte loatnaaddi fuolaha loanas ja dan dáhkádušain dán lága ja dan vuodul addojuvvon njuolggadusaid ja buori bándkovieru mielde. Loana miedihan loatnaaddi lea maiddái geatnegahtton gozihit stáhta ávkki, go loana dáhkádušain geavahuvvon opmodat muhttojuvvo ruhtan fitnodatsaneremis, priváhtaolbmo vealgeordnestallamis, bággčuorvasgávppis dahje reastaluvvanmeannudeami oktavuodas.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallama dahje dasa buohtastahhti eará ordnestallama dahje loana dáhkádušain geavahuvvon opmodaga eaktodáhtolaš muhttima ruhtan nu, ahte dat čuoheá loana ruovttoluottabearramii, sáhtta dahkat dušše ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobiin.

Dálonguovlovirgebáiki sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid das, mo stáhta ávki gozihuvvo.

74 §

Buhtadusat, mat máksojuvvot stáhtaloanaid ovddas

Dálonguovlovirgebáiki mearrida dan oaiveopmodaga ja daid reanttuid buhtadusas, mii máksojuvvo loatnaaddái stáhtavástu vuodul. Ovvalgo buhtadus nannejuvvo, de

Dálonguovlovirgebáiki galgá čielggadit ahte velggolačča ja vejolaš dáhkeaddji máksinnávccahisvuodas boahhti loahpalaš massin lea gávnnavuvvon ja ahte massima ii leat sáhttan gokčat dáhkádušain geavahuvvon opmodaga vuovdinruđaiguin dahje, jos dáhkádušain lea eará go olmmošdáhkeapmi, de eará dáhkádušain bokte. Dáhkádušain vuovdin ii goittotge gáibiduvvo dalle, go velggolaš dahje loanas vástideaddji goalmát olmmoš oázžu fitnodatsaneremis dahje priváhtaolbmo vealgesaneremis dahje eará sullasaš ordnestallamis dahje dáhkádušavástu ordnestallamis doallat dáhkádušain geavahuvvon opmodaga. Dálonguovlovirgebáiki máksá buhtadusa loatnaaddái eanadállođu ovddidanfoandda ruđain.

Oanádusaid ja reanttuid, maid loatnaoázžu máinnašuvvon buhtadusa máksima manjá máksá loatnaaddái, galgá goittotge sirdit Dálonguovlovirgebáiki čilgenláhka.

Dálonguovlovirgebáiki mearrida loatnaaddái máksojuvvon buhtadusa ruovttoluottabearramis loatnaoázžus, dakko bokte go loatna dahje dan reanttut eai leat máksojuvvon stáhtii. Loatnaoázžus sáhtta bearrat loatnaaddái buhtadusohcama vuodul máksojuvvon buhtadusas jahkásaš reanttu reantolága (633/1982) 4 §:s oaivvilduvvon reantodási mielde. Dát galgá merkejuvvot doarjjamearrádussii.

Buhtadus massimiid ovddas sáhtta guđđojuvvot mávssekeahhtá loatnaaddái dahje buhtadusa mearri sáhtta vuoliduvvot, jos loana dikšumis ii leat čuvvojuvvon dát láhka dahje eai leat čuvvojuvvon dan vuodul addojuvvon njuolggadusat dahje mearrádusat dahje ii leat doibmojuvvon buori bándkovieru mielde.

Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid buhtadusa ohcan- ja máksinmeannudeamis.

75 §

Buhtadusohcamuša giedahallanági ja buhtadusaide guoskevaš mannonreanttut

Dálonguovlovirgebáiki galgá giedahallat stáhtalotnii guoskevaš buhtadusohcamuša

golmma mánotbaji sisa das, go loatnaaddi ohcamuš lea joavdan Dálonguovlovirgebáikái ja velggolačča dahje vejolaš dáhkideaddji máksinnávccahisvuodas boahtán loahpalaš massin lea gávnnavuvvon. Jos ohcamuša ii sáhte dan hámis čoavdit, de rehkenasto mearreáigi das, go ohcamuša čoavdin dihte vealtameahtton lassečielggadus (man Dálonguovlovirgebáiki lea bivdán) lea boahtán Dálonguovlovirgebáikái loatnaaddis. Jos mannojuvvo badjel mearreáiggi, de stáhta lea geatnegahtton máksit badjelmannanáiggis manjonanreanttu reantolága (633/1982) 4 §:s oaivvilduvvon reantodási mielde.

18 lohku

Stáhtadáhkádusa eavttut

76 §

Stáhtadáhkádusa eavttut

Stáhtadáhkádus miedihuvvo deavddadáhkádussan. Dáhkádusvuloš loana dahje dan eari loktema várás doarjjaoažžu galgá háhkat 61 §:s oaivvilduvvon lobi. Lohpi galgá ovdanbuktot loana miedihan loatnaaddái ovdal dan loktema.

Stáhtadáhkádus boahtá fápmui dan maŋŋá, go doarjunvuloš loatna dahje dan vuosttas earri lea loktejuvvon, 106 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon hávilmáksu lea máksojuvvon ja vuostedáhkádus lea ásahuvvon. Dáhkádusčatnaseapmi ii čana stáhta, jos ovdalis oaivvilduvvon doaibmabijut eai leat ollašuhhton guovtte jagi sisa stáhtadáhkádusa miediheamis dahje 65 §:s mearriduvvon eavttut eai čuvvojuvvo.

Dasa lassin, mii dán lágas mearriduvvo, stáhtadáhkádussii heivehuvvo, mii dáhkádusa ja vierrovealgebántema birra addojuvvon lágas (361/1999) mearriduvvo. Stáhtadáhkádusa boarásmuvvamii ii goittotge heivehuvvo, mii máinnašuvvon lága 19 §:a 3 momeanttas mearriduvvo.

19 lohku

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallan

77 §

*Stáhtaloanaid ja stáhta
vuovdinhaddeoazžumušaid eaktodáhtolaš
vealgeordnestallan*

Dan hehttekeahtá mii eará sajis dán lágas dahje dán lága vuodul mearriduvvo, sáhtá bissovaš ekonomalaš váttisvuodaide gártan loatnaoažžu ekonomalaš dili álkidahttin dihte eaktodáhtolaččat ordnestallat stáhtaloanaid ja stáhta vuovdinhaddeoazžumušaid.

Loatnaoažžu sáhtá geahččat gártan bissovaš ekonomalaš váttisvuodaide, jos son lea šaddan dahje sáhtá leat šaddamin máksinnávccaheapmen iige su máksinnávccaid sáhte bissovaččat máhcáhit:

1) nu ahte miedihuvvojit maŋideamit reantodoarjjaloanaid ja stáhtaloanaid oanidanmávssuide dahje stáhtaloanaide reantofriddjavuohtha; dahje

2) dakkár ruđaiguin, mat leat fidnemis nu ahte dat eai čuoze ohcci fitnodatoaiveopmodagaide.

Ordnenavuloš loanat ja vuovdinhaddeoazžumušat sáhttet vuodduvvo:

1) dán láhkii;

2) boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanláhkii dahje dan vástideaddji ovddit láhkamearrádusaide;

3) dálonguovloaláhusaid ruhtadanláhkii (329/1999) dahje dan vástideaddji ovddit láhkamearrádusaide;

4) eanadállodoalu ovddidanfoandda birra addojuvvon láhkii (657/1966);

5) eará láhkamearrádusaide, mat gusket Eana- ja meahccedoalloministeriija hálldahussuorggis stáhtarudain miedihuvvon, Stáhtakantuvrra dikšunláhkai sirdojuvvon loanaide.

78 §

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamiid eavttut

Eaktun vealgeordnestallamii lea dat, ahte dan vurdet buoridit mealgat loatnaoažžu ekonomalaš dili ja ahte velggolačča dilis ja doaibmabijuin dan buoridan dihte lea dahkkojuvvon ollašuhttindohkálaš plána ja velggolaš ieš oassálastá doaibmabijuide.

Jos eai leat erenoamáš sivat, de vealgeordnestallama ii sáhte miedihit, jos ohccái lea juo ovdal miedihuvvon eaktodáhtolaš vealgeordnestallan. Ođđa vealgeordnestallama ii oaččo goittotge miedihit viđa jagi sisa ovddit vealgeordnestallama miediheamis.

Stáhtaloanaid ja stáhta vuovdinhaddeoažžumušaid sáhtta ordnestallat dušše, jos loatnaoažžui reantodoarjjaloana dahje eará loana miedihan velgoheaddjiin mávssolepmosat bealsteaset oassálastet velggiid ordnestallamii doaibmabijuiguin, mat geahpedit mealgat loatnaoažžu vealgedikšungoluid. Earáid oassálastin ordnestallamii ii goittotge gáibiduvvo, jos daddjojuvvon loatnaaddit leat viđa ovddit jagi áigge ordnestallan mealgat iežaset oažžumušaid loatnaoažžu loatnadikšunnávccaid máhcahan dihte dahje jos jearaldagas leat mánggat oanehisáigásaš velggiid velgoheaddjit.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat eaktodáhtolaš vealgeordnestallama ja dasa gullevaš doarjaga miedihaneavttuin.

79 §

Ealáhusdoaimma heaitán olbmo vealgeordnestallaneavttut

Ealáhusdoaimma heaitán dahje heaitaleaddji loatnaoažžu velggiid sáhtta eaktodáhtolaččat ordnestallat dušše, jos loatnaoažžu vistti doallama ii sáhte muđui dorvvastit. Eaktodáhtolaš vealgeordnestallan ii hehte miehtamis fitnodaga saneremis addojuvvon lága 97 §:s dahje priváhtaolbmo vealgeordnestallamis addojuvvon lága 78 §:s oaivvilduvvon meannudeapmái.

80 §

Doaibmabijut stáhtaloana ja vuovdinhaddeoažžumuša vealgeordnestallamis

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis sáhtta guhkidit stáhtaloanaid ja stáhta vuovdinhaddeoažžumušaid ruovttoluottamáksináiggi, vuolidit reanttu sihke luoitit oanádusaid ja reanttuid máksimis dahje miedihit manideami. Dárkilet njuolggadusat vealgeordnestallanvugiid geavaheamis addojuvvojit stáhtaráđi áhahusa vuodul. Loatnaáiggi sáhtta erenoamáš dehálaš siva dihte guhkidit badjel 36 §:a 2 momenantta 1 čuoggás mearriduvvon alimus loatnaáiggi.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis sohppojuvvon vealgegaskavuodaeavttuid nuppástusat gusket maiddáid dáhkkideaddjái, vealggis vástideaddji eará olbmui dahje vealggis dáhkkádusa áhahan olbmui. Dáid sajádaga ii goittotge oaččo heajudit, jos guoskevaš olmmoš ii mieda dasa.

81 §

Reantodoarjjaloanaid eaktodáhtolaš vealgeordnestallan

Boazodoalliide ja luondduealáhusbargiide dán lága dahje eará njuolggadusaid dahje stáhtaráđi áhahusa vuodul miedihuvvon reantodoarjjaloanaid sáhtta eaktodáhtolaččat ordnestallat nugo 80 §:s mearriduvvo.

Reantodoarjjaloana reanttu ordnestallan vuolida dan reanttu, man loatnaoažžu šaddá máksit. Reantodoarjaga mearri rehkenasto vealgegirjeeavttuid vuollásaš reanttu vuodul. Vealgeordnestallama sáhtta dahkat, jos loatnaoažžu ja loana miedihan loatnalágádus leaba ovttaoaivilis vealgeordnestallama eavttuin ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš lea addán lobi reantodoarjjaloanaid ordnestallamii.

82 §

*Stáhtadáhkádus eaktodáhtolaš
vealgeordnestallamis*

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis sáhtta velggolažžii mieđihit stáhtadáhkádusa oanehisáigásaš velggiid buhtten dihte dakkár bänkoloanain, mii mieđihuvvo virolaš eavttuiguin. Stáhtadáhkádus sáhtta gokčat eanemustá 80 proseantta loana ollislaš mearis.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul mearriduvvo dáhkádusaid mieđihaneavttuin ja -meannudeamis.

83 §

*Eaktodáhtolaš vealgeordnestallama
ráddjehusat*

Máksofriddjavuohta stáhtaloana oanádusaide ii mieđihuvvo, jos loana dávvirdáhkádus dahje lotnii guoskevaš fitnodat- dahje dasa buohtastahtti doaimmas addojuvvon dáhkádus dorvvasta oanádusaid máksima. Velggolačča vistti seailuhan dihte, fitnodaga doaimma dorvvastan dihte dahje eará erenoamáš mávssolaš sivaiddihte máksofriddjavuohta sáhtta goittotge mieđihuvvot. Ohcamuš galgá dain dáhpáhussain doaimmahuvvot Dálonguovlovirgebáikki čoavdinláhkai.

Jos loatnaoazžu lea heaitán bargamis ealáhusain, de máksofriddjavuohta sáhtta goittotge mieđihuvvot, almmá ahte 1 momenttas daddjojuvvon áššit dan hehtejit, jos:

1) loatnaoazžu lea vuovdán dáhkádussan geavahuvvon opmodaga earret ássanvistti ja dasa gullevaš eanabihtá;

2) loatnaoazžu ii várra suite máksit loana ruovttoluotta bargonávccahisvuoda, guhkálaš bargguhivvuoda, fuolahusgeatnegasvuoda dahje dáidda buohtastahtti eará siva dihte; ja

3) máksofriddjavuohta boahká dievasin loatnaoazžu buorrin, almmá ahte buorida seammás eará velgoheaddjiid vuoigatvuoda oazžut iežaset oazžumušaid ovddas mávssu.

Jos loatnaoazžui reantodoarjjaloana dahje eará loana mieđihan velgoheaddjit eai bealisteaset

mieđa eaktodáhtolaš vealgeordnestallamii, de stáhtaloanaid sáhtta ordnestallat dušše erenoamáš siva dihte ja dainna eavttuin ahte stáhtaloanaid ja stáhta eará oazžumušaid mávssekeahhtá báhcán mearri lea uhcimustá 60 proseantta loatnaoazžu buot velggiin.

84 §

*Doarjja, mii mieđihuvvo eaktodáhtolaš
vealgeordnestallamis*

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallandoarjjan ii adnojuvvo doaibmabidju, man geažil loatnadoarjja šaddá geavahuvvot johtileappot almmá ahte doarjaga mearri lassána.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis sáhtta mieđihit doarjaga eanemustá 20 000 euro.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallandoarjjan gehččojuvvojit:

1) dakkár stáhtaloana dahje stáhta vuovdinhaddeoazžumuša reantofriddjavuohta, oanádusa friddjajahki, reanttu vuolideapmi dahje reanttu dahje oanádusa mávssu mearkkašahtti manideapmi, man váikkuhusat eai geahpet loana dahje vuovdinhaddeoazžumuššii guoskevaš ovddit doarjaga;

2) stáhtadáhkádussii gullevaš doarjja; ja

3) dakkár reantodoarjja, mii ii geahpet lotnii guoskevaš ovddit reantodoarjaga.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dan doarjagis, mii lasiha ovdal mieđihuvvon doarjaga sihke mearriduvvo dan meari dahje árvvu meroštallamis ja doarjaga čuovvumis.

85 §

Vealgeordnestallanmearrádus ja -soahpamuš

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš mearrida velggolačča ohcama vuodul das, miehtágo dat stáhta beales vealgeordnestallamii ja makkár eavttuiguin.

Go mearrádus lea šaddan lágafámolažžan, de ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sihke velggolaš ja loatnalágádus vuolláičállet ovtta stáhtaloanaid ja reantodoarjjaloanaid eaktodáhtolaš vealgeordnestallama ollašuttinsoahpamuša. Soahpamuš buhte lotnii guoskevaš vealgegirje- ja

doarjjamearráduseavttuid. Soahpamušain ii sáhte goittotge buhttet dakkár doarjjamearráduseavttuid, mat vuodđuduvvet Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusaide.

Dan meannudeamis ja čuovvumis, mat čuvvojuvvojit eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis, sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid stáhtarádi ásaheamis vuodul.

86 §

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallama healban

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtá iežas mearrádusa vuodul mearridit eaktodáhtolaš vealgeordnestallama stáhta beales healbat, jos:

1) velggolaš lea vealgeordnestallama ozadettiin dahje meannudeami áigge čiegadan ordnestallamii mealgat váikkuheaddji áššiid dahje lea addán dain dihto mávssolaš čuoggáin boastto dieđu ja lea meannudan eará oassebeliid dáfus erenoamáš moaittihahttiláhkai; dahje

2) loatnaoázžu ii leat báljo čuvvon soahpamuša almmá dohkálaš siva haga.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallan healbá maidái dalle, go duopmostuollu nanne loatnaoázžui máksinprográmma fitnodaga sanerenlága dahje priváhtaolbmo vealgeordnestallanlága mielde. Duopmostuollu galgá prográmma nannedettiin váldit vuhtii eaktodáhtolaš vealgeordnestallamii gullan loanaid ja oázžumušaid daid eavttuid mielde, mat livčce galgan čuvvojuvvot almmá eaktodáhtolaš vealgeordnestallama haga.

Jos vealgeordnestallan lea mearriduvvon healbat, de soahpamuššii oassálasti velgoheaddjis lea vuoigatvuohta gáibidit mávssu iežas oázžumuša ovddas velggolaččas daid eavttuid mielde, mat livčce galgan čuvvojuvvot almmá vealgeordnestallama haga. Velggolaš ii goittotge dárbbas máksit velgoheaddjai manjonanreanttu vealgeordnestallama bistima áiggis, jos ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš ii vealgeordnestallama healbama siva dihte nuppeláhkai mearrit.

Ovdalgo eaktodáhtolaš vealgeordnestallan mearriduvvo healbat, de ealáhus-, johtalus- ja

birasguovddáš galgá gullat eará soahpamušoassebeliid.

20 lohku

Sierra ovddut

87 §

Sierra ovddut

Luondduealáhusbargis, guhte 4 §:a 2 momeanttas oaivvilduvvon guovllus oamasteami vuodul dahje muđui hálddaša boazo- dahje luondduealáhusdálu ja ássá das, oázžu nuvtá stáhta eana- ja čáhceguovlluin:

1) cegget sámiid ruovttuguovllus doarjjabáikki boazodoalu várás, jos dat lea vealtameahttun boazodoalu dáfus;

2) cegget doarjjabáikki meahccebivddu várás, jos dasa gávdnojit erenoamáš mávssolaš sivat;

3) cegget guolástusa várás doarjjabáikki dahje guollegealláriid ja vuorkkáid ealáhusain bargama dáfus vealtameahttun báikkiide guolástanealáhusa dáfus mearkkašahhti čázadagaid lahkosiidda; ja

4) doallat šibihiid ja fuođardit daidda suinniid, lastahiid, luktiid ja hoasšaid.

Eaktun 1 momeanttas oaivvilduvvon ovddu geavahepmái lea dat, ahte Meahciráddehus iežas mearrádusa bokte miediha dasa ohcama vuodul lobi. Lohpi sáhtá miediuvvot dušše dalle, jos áššáigullelaš vistti ceggema dahje eatnama geavaheami galgá atnit boazodoalu dahje eará luondduealáhusa jodiheami dáfus vealtameahttumin. Ovdalgo lohpi miediuvvo, de Meahciráddehus galgá bivdit doarjjabáikki dárbbaslašvuodas ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáša cealkámuša ja boazodoalu várás dárbbaslaš doarjjabáikkis dan bálgoša cealkámuša, man rájiid sisa dan lea jurdda cegget. Boazodoalu dáfus dárbbaslaš doarjjabáikkis fas galgá bivdojuvvot Sámedikki cealkámuš, jos doarjjabáikki lea jurdda cegget sámeguvlui. Lobi sáhtá sullasaš meannudeami bokte sirdit dakkár olbmui, geasa luondduealáhusdálu hálddašepmi lea sirdašuvvan ja guhte deavdá lobi

miediĥaneavttuid. Meahciráđđehusa mearrádusas galgá máinnašit maiddá i ovdui gullevaš doarjaga meari, jos doarjaga mearis 3 momeantta vuodul mearriduvvo.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul mearriduvvo lobi gustonáiggis sihke doarjaga miediĥangáibádusain ja -eavttuin. Stáhtaráđi ášahusa vuodul sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid maiddá dan doarjaga mearis, mii gehččojuvvo gullat lohpaí sihke doarjaga mearrašuvvanákkain.

88 §

Sierra ovddu eretgeassin

Meahciráđđehus sáhtá, dan maŋŋá go ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš lea addán áššis cealkámuša, geassit eret miediĥuvvon sierra ovddu, jos ovddu ii sáhte šat ákkastallat dainna ahte bargojuvvo boazodoaluin dahje eará luondduealáhusain.

Meahciráđđehus sáhtá gáibidit ahte 87 §:a 1 momeantta 1—3 čuoggáin oaivvilduvvon guvlu ceggejuvvon visttiid ja rusttegiid galgá jávkadit mearreáiggis dan maŋŋá, go ovdu ii leat šat fámus.

21 lohku

Doarjaga čuovvun

89 §

Ealáhusplána čuovvun

Doarjjaoažžu galgá ovdanbuktít ealáhusplánii gullevaš ulbmiliid ja doaibmajuid ollašuvvančielggadusaid ealáhus-, johtalus- ja birasguovddášii.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojít dárkilet njuolggadusat 1 momeanttas oaivvilduvvon čielggadusaid sisdoalus. Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid das, mo čielggadusat galget ovdanbuktot ja doaimmahuvvot ealáhus-, johtalus- ja birasguovddášii.

90 §

Stáhtaloana, reantodoarjjaloana ja stáhtadáhkádusa vuolláša loana čuovvun

Loatnaaddi galgá lágidit stáhtaloana, reantodoarjjaloana ja stáhtadáhkádusa vuolláša loana dikšuma sihke stáhtalotnii guoskevaš doarjaga ja eará loana reantodoarjaga ja lotnii guoskevaš eará doarjaga gollama čuovvuma. Dat galgá doaimmahit ain mearreáiggis Dálonguovlovirgebáiki loana miediĥan-, lokten- ja oanidandieduid sihke stáhtaloana, reantodoarjjaloana ja stáhtadáhkádusa vuolláša loana reanttu máksimii ja loatnadoarjaga geavaheapmái guoskevaš dieduid. Loatnaaddi galgá farggamusat fuolahit das, ahte stáhtalotnii ja eará doarjunvuloš lotnii guoskevaš nuppástusat dahkkojuvvojít dan iežas diehtovuogádagaide.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojít dárkilet njuolggadusat dain dieduin, maid loatnaaddi galgá doaimmahit Dálonguovlovirgebáiki. Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid das, mo diedut galget ovdanbuktot ja doaimmahuvvot.

91 §

Čuovvuma diehtovuogádat

Doarjagiid ruhtadeami, miediĥeami, máksima, dárkkisteami ja ruovttoluottabearrama ja daid váikkuhusaid čuovvuma várás lea čuovvuma diehtovuogádat, masa gullet sierralágan registarat. Registariid bajásdoallamis ja geavaheamis ja daidda gullevaš dieduid almmolašvuodas ja čiegusindoallamis mearriduvvo dálonguovloealáhushálddahusa diehtovuogádatlágas (284/2008).

Čuovvuma diehtovuogádahkii sáhttet vurkejuvvo doarjjaohccái, doarjjaoažžui, doarjunvuloš doaibmajui ja doarjaga geavaheapmái guoskevaš čuovvovaš diedut:

1) ohcci namma ja oktavuodadieđut sihke persovdnadovddaldat dahje fitnodat- ja searvvušdovddaldat;

2) ohcci oktavuodaolbmo namma ja oktavuodadieđut;

3) ealáhusplánii ja huksenplánii gullelaš dieđut;

4) doarjunvuloš doaibmabiju ruhtadeapmái oassálasti prográmmii guoskevaš dieđut;

5) doarjja- dahje máksinohcamuššii ja dan čoavdimii ja doarjaga spesifiseremii guoskevaš dieđut;

6) dieđut doarjjaoažžui miedihuvvon ja máksojuvvon doarjagiin sihke stáhtadáhkádussii guoskevaš dieđut;

7) dieđut doarjagii guoskevaš soahpamušain;

8) doarjunvuloš doaibmabidjui guoskevaš almmolaš doarjaga mearri;

9) dieđut dárkkisteamis ja dan oktavuodas dahkkojuvvon áiccastagain;

10) dieđut doarjjaoažžus ruovttoluottabearrat oaivvilduvvon doarjagiin, ruovttoluottabearrama ollašuvvamis ja soahpamušaid healbamis;

11) 89 §:s oaivvilduvvon dieđut, mat čoggojuvvojit čuovvuma várás;

12) ohcamuša giedahallamis čoggon eará vealtameahttun dieđut.

Registrerejuvvon olbmo vuoigatvuhtii dárkkistit sutnje alcesis guoskevaš, diehtovuogádahkii váldojuvvon dieđuid, boasto ja váilevaš dieđuid njulgemii ja boarásmuvvon ja dárbbasmeahttun dieđuid jávkadeapmái heivehuvvo, mii heaggadiehtolágas (523/1999) mearriduvvo.

Stáhtarádi ásašusa vuodul sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid dakkár dieđuin, mat vurkejuvvojit registarii muhto eai leat heaggadieđut.

92 §

Dieđuid vurkkodeapmi

Diehtovuogádahkii gullelaš dieđut vurkkoduvvojit logi jagi doarjaga miedihanmearrádusa dahkama rájes. Jos doarjja lea miedihuvvon, de dieđut vurkkoduvvojit logi jagi ruhtadoarjaga mañimuš eari máksima rájes ja stáhtaloana dahje reantodoarjjaloana mañimuš eari loktema rájes, goittotge nu guhká go reantodoarjja máksojuvvo. Stáhtadáhkádussii guoskevaš dieđut vurkkoduvvojit dáhkádusa

gustonáiggi dahje, jos stáhta dáhkideaddjivástu lea ollašuvvan, de nu guhká go máhccanoažžumuša sáhtá bearrat. Stáhtalotnii guoskevaš dieđut galget vurkkoduvvot nu guhká go loatnalágádusas lea stáhtalotnii guoskevaš oažžumuš loatnaoažžus dahje, jos loatnaaddi lea ohcan stáhtaloana buhtadusa Dálonguovlovirgebáikkis, de gitta dassái go buhttenohcamuš lea lágafámolaččat čovdojuvvon. Jos jearaldat lea Eurohpá Uniovnna muhtumassii ruhtadan prográmmii gullelaš doarjagis, de dieđut vurkkoduvvojit vihtta jagi das, go Eurohpá Uniovnna kommišuvdna máksá prográmma mañimuš, Uniovdnii gullelaš ruhtadanossodatmávssu.

22 lohku

Dárkkisteapmi

93 §

Dárkkistanvuoigatvuohta

Eana- ja meahccedoalloministeriija ja Dálonguovlovirgebáiki sáhttiba dárkkistit doarjaga miedihan-, máksin- ja geavahaneavttuid čuovvuma gozihan dihte doarjaga miediheaddjiid, gaskkusteadjiid ja oažžuid. Sullasaš vuoigatvuohta doarjaga gaskkusteadjiid ja oažžuid hárrái lea ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázis. Máinnašuvvon eiseválddiin lea diehtooažžunvuoigatvuohta čiegusindoallannjuolggadusain beroškeahtá.

94 §

Dárkkisteapmi

Dárkkistit sáhtá gozihandoaimma gáibidan viidodagas doarjunvuloš doaibmabiju ja doarjaga geavaheami dáfus mávssolaš dáluid, rusttegiid, visttiid, biergasiid, dilálašvuodaid, diehtovuogádagaid ja áššegirjiid. Dárkkistit ii oáččo goittotge bissovaš ássamii geavahuvvon lanjaid.

Dárkkisteamis sáhtá oskkildit olggobeale ruhtadoallái, vai dárkkistanbargu šaddá albmáláhkai dikšojuvvot. Ruhtadoallin galgá

doaibmat ruhtadoallolágas (459/2007) dahje almmoshálddahusa ja -ekonomiija ruhtadoalliid birra addojuvvon lágas (467/1999) oaivvilduvvon ruhtadoalli dahje ruhtadoallosearvvuš. Ruhtadoallosearvvuš galgá nammadit ruhtadoalus vástideaddji ruhtadoalli. Dárkkistanbargui heivehuvvojit hálddahusláhka (434/2003), giellalahka (423/2003), sámgi giellalahka (1086/2003) ja eiseválddiid doaimma almmolašvuoda birra addojuvvon lahka (621/1999). Dárkkistanbarggu bargi ruhtadoalli heivehuvvojit rihkusvuoigatvuodalaš virgevástónjuolggadusat. Dárkkistanbarggu oktavuodas dáhpáhuva vahági heivehuvvo, mii vahátbuhttenlágas (412/1974) mearriduvvo.

Dárkkisteami birra galgá dahkat dárkkistanmuitalus, mii doaimmahuvvo farggamusat ealahus-, johtalus- ja birasguovddáži sihke Dálonguovlovirgebáikái.

Dárkkisteaddji oazžu váldit iežas atnui áššegirjiid ja doarjaga geavahepmái guoskevaš eará materiálah, jos dása lea dárbu dárkkisteami ulbmila juksan dihte. Áššegirjiid ja eará materiálah galgá farggamusat máhcahit, go daid hálddusdoallamii ii leat šat dárkkisteami dáfus dárbu.

Bolesa geatnegasvuodas addit virgeveahki mearriduvvo boleslágas (493/1995) 40 §:s.

mealgat doarjaga miediheapmái dahje máksimii;

3) doarjaga eavttut eai leat čuvvojuvvo;

4) doarjjaoazžu ii leat deavdán 17 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon čatnaseami;

5) doarjjaoazžu lea luohpadan almmá ealahus-, johtalus- ja birasguovddáži lobi haga doarjunvuloš ealahusdoaimma dahje dorjojuvvo investerenčuozáhaga dahje visteruhtadeami bokte dorjojuvvo ássanvisti ovdalgo 44 §:a 2 momeanttas mearreáigi lea vássán;

6) doarjjaoazžu lea biehttan veahkeheames dárkkisteami; dahje

7) Eurohpá Uniovnna ollásit dahje muhtumassii ruhtadan dahje riikkadási ruđaiguin ollásit ruhtaduvvon eanadoalu struktuvradoarjagiidda guoskevaš Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusat dan gáibidit.

Bearakeahhtá sáhtá goittotge guođdit meari, mii lea eanemustá 25 euro.

Jos doarjja lea miedihuvvo oktasáčat moanaide, de buot doarjjaoazžut vástidit ovttasvásttolaččat doarjaga máhcaheamis. Doarjjaoazžuid gaskkas vástu juohkása dan mielde go doarjjaoazžu lea oassálastán dan doibmii, mii lea leamaš doarjaga máhchangeatnegasvuoda vuodđun.

Ruovttoluottabearrat mearriduvvo doarjja galgá máksujuvvo ruovttoluotta mañimustá jagi sisa ealahus-, johtalus- ja birasguovddáži mearrádusa rájes.

23 lohku

96 §

Doarjaga máksima gaskkalduhttin ja ruovttoluottabearran

95 §

Doarjaga máksima gaskkalduhttin ja ruovttoluottabearran

Ealahus-, johtalus- ja birasguovddáš lea geatnegahtton gaskkalduhttit 5-8 loguin oaivvilduvvon doarjaga máksima ja bearrat dan ruovttoluotta, jos:

1) doarjaga miedihan- dahje máksineavttut eai leat ollašuvvan;

2) doarjjaoazžu lea addán dakkár boastto dahje váilevaš dieđu, mii lea váikkuhan

Stáhtaloana mearrideapmi eretcelkojuvvo

Stáhtalotnii guoskevaš doarjagii heivehuvvo, mii 95 §:s mearriduvvo.

Ealahus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtá maidái mearridit loatnaaddi eretcealkit stáhtaloana, jos 95 §:a 1 momeanttas ásaheuvvo juoga čuokkis ollašuvvá.

Stáhtaloatna sáhtá dasa lassin mearriduvvo eretcelkojuvvo dahje loatnaaddi sáhtá eretcealkit loana, jos:

1) loana bokte ruhtaduvvo dálle dahje dan oassi vuvdojuvvo bággobearrandoaimmaiguin;

2) dáhkádusa árvu lea ohccis sorjjasmeahtun siva dihte dan máde njedjan

ahte dat sáhtttá čuohtit loana vel mávssekeahtes oaiveopmodaga bearramii;

3) reanttu dahje oanádusa máksin lea mannonan guhkit go golbma mánotbaji;

4) loatnaoažžu dahje dáhkideaddji lea reastaluvvan dahje jos dáhkideaddji fitnodatdoaibma lea nohkan iige loatnaoažžu leat ávžžuhusain fuolakeahtta ásahan loatnaaddi dohkkehan doarvái buori dáhkádusa.

Eretcealkinláhkai mearriduvvon stáhtaloana galgá máksit ruovttoluotta eanemustá guovtte earis manimustá jahkebeali sisa ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáza mearrádusa rájes.

97 §

Doarjjaoažžu almmuhangeatnegasvuohta ja ovdadiehtu

Doarjjaoažžu galgá farggamusat almmuhit doarjaga miediheadjái 95 §:a 1 momeanttas dahje 96 §:s oaivvilduvvon doarjaga, stáhtaloana dahje stáhtadáhkádusa miedihanákka dahje doarjaga mávssu dahje loana lokteneavttu dakkár nuppástusas, man dihte loatna sáhtta berrojuvvot ruovttoluotta dahje loahpahuvvot dahje stáhtaloatna eretcelkojuvvot.

Doarjjaoažžui sáhtta bivdaga vuodul addit čadni ovdadieđu das, dagahago plánejuvvon doaibmadiju, mii guoská 17 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon čatnaseapmái, ealáhusplánii, jodihuvvon ealáhussii dahje doarjunvuloš opmodaga rievdamii dahje luohpadeapmái, 95 §:a 1 momeanttas dahje 96 §:s oaivvilduvvon čuovvumuša. Ohcamušas galgá ovdanbuktít čielgasit dan ášši, masa ovdadiehtu ohccojuvvo. Dasa lassin galgá ovdanbuktít ášši čoavdin dihte dárbbaslaš čielggadusa. Ovdadihtui guoskevaš ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáza mearrádus lea fámus ovttá jagi dan addima rájes. Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtta spiehkastit iežas addin ovdadieđus dušše dalle, jos ohcci lea ollašuttán iežas doaibmabiju mealgat nuppeláhkai go ovdadiehtoohcamušastis lea ovdanbuktán dahje lea ovdanbuktán ovdadieđu oažžun dihte sakka boastto dahje váilevaš dieđu.

Ovdadiehtu ii addojuvvo, jos eará ohcamuš dán áššis lea dutkojuvvomin dahje eiseváldi lea čoavdán ášši dahje ášši čoavdin gullá Eurohpá Uniovnna doaibmaorgánii.

Stáhtarádi ásahusa vuodul sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid das, mo meannuduvvo ovdadieđu bivdima ja addima oktavuodas.

98 §

Reantodoarjjaloana eretcealkin

Jos reantodoarjja lea lágafámolaš mearrádusa vuodul mearriduvvon ruovttoluotta berrojuvvot doarjjaoažžus, de loatnaaddi sáhtta eretcealkit reantodoarjjaloana muhtumassii dahje ollásit.

99 §

Ruovttoluottamáksit oaivvilduvvon meari reantu

Doarjjaoažžu galgá máksit dan mearrái, mii galgá máhcahuvvot dahje ruovttoluotta berrojuvvot, reantolága 3 §:a 2 momeanttas oaivvilduvvon jahkásaš reanttu, nu ahte dasa lasihuvvojit golbma proseanttaovttadaga. Reanttu galgá máksit doarjaga máksinbeaivvi rájes, dahje jos máksinvuloš mearri lea stáhtaloatna dahje ruovttoluottabearrat oaivvilduvvon doarjja lea reantodoarjja, de loana loktenbeaivvi rájes gitta dassái go ruovttoluottabearranvuloš doarjja lea ollásit máksojuvvon. Stáhtalotnii galgá goittotge máksojuvvot ovdalis oaivvilduvvon reantu bearranvuloš mearrádusa dahkama rájes, jos ruovttoluottabearran vuodduuvvá 96 §:a 3 momentii. Jos doarjja lea rehketlaš doarjja ja eará go stáhtaloana rentui guoskevaš doarjja, de reanttu máksingeatnegasvuohta álgá doarjaga atnuiváldinbeaivvi rájes.

Jos stáhtaloatna eretcelkojuvvo ja seammás loatnadoarjja berrojuvvo ruovttoluotta, de ruovttoluottabearrat oaivvilduvvon loana rentui guoskevaš doarjagii ii rehkenasto reantu ja loana ruovttoluottabearranreanttus galgá geahpedit dan reanttu, man loatnaoažžu lea juo máksán.

100 §

Manjonanreantu

Jos ruovttoluottabearrat oaivvilduvvon mearri ii máksojuvvo manimustá 102 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon máksinbeaivve, de dasa galgá máksit jahkásaš manjonanreantu reantolága 4 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon reantodási mielde.

101 §

Ruovttoluottabearrama govttolazžandahkan

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtta guoddit boastut dahje duššiid dihte máksojuvvon meari dahje dasa máksit oaivvilduvvon reantu ollásit dahje muhtumassii bearakeahttä, jos dievasin bearran ii livčče oppalaččat geahčadettiin doarjjaoažžu dilálašvuodaid ja doaimma dáfus govttolaš. Ruovttoluottabearran ja reanttuid bearran galget goittotge dahkkojuvvot dievasin, jos Eurohpá Uniovnna ollásit dahje muhtumassii ruhtadan dahje ollásit riikkadási ruđaiguin ruhtaduvvon, eanadoalu struktuvradoarjagiidda guoskevaš Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusat dán gáibidit.

102 §

Ruovttoluottabearramii dahje máksima gaskkalduhttimii guoskevaš mearrádus

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš galgá dahkat ruovttoluottabearramis ja doarjaga máksima gaskkalduhttimis sihke stáhtaloana eretcealkimis mearrádusa. Mearrádusa vuodul nannejuvvo dat mearri, mii galgá ruovttoluotta berrojuvvot dahje eretcelkojuvvot, ja nannejuvvo maidđái 99 §:s oaivvilduvvon reantu ja daid máksima várás oaivvilduvvon máksinbeaivi.

Ruovttoluottabearramii guoskevaš mearrádusa galgá dahkat dakka manjá, go ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš oaččui dieđu 95 §:s mearriduvvon ákkas ja

manimustá logi jagi geažes doarjaga manimuš eari máksima rájes. Stáhtalotnii guoskevaš doarjja gehččojuvvo geavahuvvon, go loana rentui guoskevaš manimuš doarjjaearri lea geavahuvvon lohppii.

103 §

Ruovttoluottabearramii guoskevaš mearrádusa ollašuhttin

Dálonguovlovirgebáiki vástida doarjaga ruovttoluottabearramii guoskevaš mearrádusa ollašuhttimis. Ruovttoluottabearrama sáhtta čadahit lágafámolaš mearrádusa vuodul nu, ahte ruovttoluottabearranvuloš mearri oktan reanttuin geahpeduvvo doarjjaoažžui máksit oaivvilduvvon eará doarjagis. Stáhtaloana ja dan reanttu bearramis vástida goittotge loana mieđihan loatnalágádus.

Ruovttoluottabearramii guoskevaš mearrádusa sáhtta bággobearrandoaimmaiguin ollašuhttit dan manjá, go mearrádus lea ožžon lágafámu. Mearrádusa ollašuhttimii heivehuvvo, mii vearuid ja mávssuid ollašuhttima birra addojuvvon lágas (706/2007) mearriduvvo.

Stáhtaloana eretcealkin ja ruovttoluottabearran gullet goittotge loana mieđihan loatnalágádussii.

24 lohku

Loatnadoarjagii guoskevaš meannudeamit

104 §

Loatnaaddi ja guovddášruhtalágádusa bargguid dikšun

Dasa, guhte lea loatnaaddi dahje guovddášruhtalágádusa bálvalusas, heivehuvvojit rihkusvuoigatvuodalaš virgevástonjuolggadusat, go son dikšu dán lágas oaivvilduvvon doaimmaid. Ovdalis oaivvilduvvon doaimmaid divššodettiin dagahuvvon vahágii heivehuvvo vahátbuhhttenláhka.

105 §

Loatnaaddi veahkehan- ja diehtoaddingeatnegasvuohta

Loatnaaddi galgá almmuhit ealáhus-, johtalus- ja birasguovddážii doarjunvuloš loana sirdašuvvamis eará loatnaaddái ja 65 §:a 3 momeanttas oaivvilduvvon loatnaeavttuid dakkár nuppástusain, maidda ii dárbbášuvvo ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lohpi.

Loatnaaddi galgá váldit vuhtii stáhtaloana divššodettiin stáhta ávkki loatnaaddin ja maiddái dáhkkádusvuloš loana divššodettiin stáhta ávkki dáhkkideaddjin. Loatnaaddi galgá farggamusat almmuhit Dálonguovlovirgebáikái doarjjaoažžu ekonomalaš sajádahkii, doarjunvuloš loana dahje loana dáhkkádussan geavahuvvon opmodaga árvui guoskevaš dakkár nuppástusain, mat sáhttet váikkuhit stáhta sajádahkii loatnaaddin dahje dáhkkideaddjin.

Loatnaaddi ja guovddášruhtalágádus leaba geatnegahtton spesifiserejuvvon bivdaga vuodul luohpadit Eana- ja meahccedoalloministerijai, Dálonguovlovirgebáikái ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddážii doarjjaoažžui guoskevaš dakkár dieđuid, mat leat vealtameahttumat loatnadoarjaga miedihaneavttuid gozihan dihte.

Loatnaaddi ja guovddášruhtalágádusa diehtoaddingeatnegasvuohta guoská maiddái daidda dieđuide, mat leat oaivvilduvvon čiegusin dollojuvvot. Dieđuid ii oaččo geavahit eará go dan ulbmilii, man várás dat leat eiseváldái oaivvilduvvon doaimmaid dikšun dihte luohpaduvvon.

106 §

Mávssut, mat berrojuvvojit stáhtadáhkádusa ovddas

Stáhtadáhkádusa ovddas berrojuvvo doarjjaoažžus máksu, mii sáhtta vuodđuduvvat dáhkádusa prosentála ossodahkii dáhkkádusvuloš loana mearis, dáhkkádussii gullevaš riskka mearrái dahje dáhkkádusa hálldahusgoluide dahje daidda buohkaide. Stáhtadáhkádusa ovddas

berrojuvvo dasa lassin guktii jagis máksu, mii vuodđuduvvá seamma ákkaide go dáhkádusa hávilmáksu. Mávssut sirdojuvvojit čilgenláhkai eanadállodoalu ovddidanfondii.

Ovdalis 1 momeanttas oaivvilduvvon mávssu sirdá stáhtii loatnaaddi. Dálonguovlovirgebáiki máksá loatnaaddái buhtadusa ovdalis máinnašuvvon doaimma dikšumis. Buhtadus máksojuvvo eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain.

Stáhtaráđi ásaheha vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dáid mávssuid mearis ja mearrašuvvanvuogis, mat berrojuvvojit dáhkkádusa ovddas, sihke loatnaaddái máksit oaivvilduvvon buhtadusa mearis. Dálonguovlovirgebáiki sáhtta addit dárkilet mearrádusaid das, mo meannuduvvo mávssuid sirdima oktavuodas.

107 §

Stáhta dáhkkideaddjivásttu ollašuvvan

Stáhta dáhkkideaddjivástui sihke mávssu máhccanvuoigatvuhtii guoskevaš ávkegoziheamis vástida Dálonguovlovirgebáiki.

Dálonguovlovirgebáiki sáhtta mearridit ahte stáhta máhccanoažžumuš ii berrojuvvo dakkár doarjjaoažžus, guhte ii govtolaččat geahčadettiin suite máksit mávssu bissovaš bargonávccahisvuoda, guhkálaš bargguhisvuoda, fuolahusgeatnegasvuoda dahje dáidda buohtastahtti eará siva vuodul.

Dáhkkideaddjivásttu ollašuvvamis šaddan mávssut máksojuvvojit eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain. Máhccanvuoigatvuoda vuodul ožžojuvvon buhtadusat sirdojuvvojit máinnašuvvon fondii čilgenláhkai.

108 §

Loatnaaddi diehtovurkkodangeatnegasvuohta

Dasa lassin mii eará sajis mearriduvvo loatnaaddi geatnegasvuodas vurkkodit áššegirjiid, de loatnaaddi galgá vurkkodit goittot loatnaáiggi áššegirjiid, mat gusket:

1) loatnaeavttuide ja loatnaeavttuid rievdadeapmái oktan máksingeahpádusaiguin;

2) stáhtaloana dáhkádusárvoštallamii;

3) dáhkádussii čuoheccii áššiide dalle, go stáhtaloana dahje dáhkideami dáhkádussan čujuhuvvon opmodahkii nannejuvvui bánta- dahje eará vuoigatvuohta; ja

4) loana eretcealkimii.

Áššegirjjiid galgá vurkkodit gitta dassái, go stáhtaloatna dahje stáhtadáhkádusloatna lea máksojuvvon ruovttoluotta. Jos loatnalágádus lea ohcan buhtadusa stáhtaloana ovddas dahje mávssu stáhtadáhkádusa vuodul, de 1 momeanttas oaivvilduvvon áššegirjjiid galgá vurkkodit gitta dassái, go buhtadus lea máksojuvvon dahje máksu stáhtadáhkádusa vuodul máksojuvvon dahje lágafámolaš mearrádus buhtadusohcama dahje dáhkádussii vuodđuvvui máksinohcama hilgumis lea dahkkojuvvon.

25 lohku

Sierra njuolggadusat

109 §

Diehtooažžunvuoigatvuohta ja dieduid luohpadeapmi

Eana- ja meahccedoalloministeriijas, Dálonguovlovirgebáikkis ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázis lea vuoigatvuohta, almmá ahte čiegusindoallannjuolggadusat dan hehttejit, oažžut eará eiseválddis dahje almmolaš doaimma dikšu oassebealis ohccái dahje doarjjaoažžui, dán dearvvasvuodadillái, ekonomalaš sajádahkii ja fitnodat- dahje ámmátdoibmii, almmolaš ruđain miedihuvvon ruhtadeapmái dahje doarjaga dáfus mearkkašahtti dillái guoskevaš eará dieduid, mat leat vealtameahttumat doarjjaášši giedahallan dihte.

Eana- ja meahccedoalloministeriijas, Dálonguovlovirgebáikkis ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázis lea vuoigatvuohta, almmá ahte čiegusindoallannjuolggadusat dan hehttejit, luohpadit eará eiseváldái dahje almmolaš doaimma dikšu dahje Eurohpá Uniovnna

doaibmaorgánii dán lágas mearriduvvon doaimma divššodettiin ožžojuvvon dakkár dieduid doarjjaoažžus, maid eiseváldi dahje doaibmaorgána dárbbša mearriduvvon dárkkistanbarggu dahkan dihte dahje dan gozihan dihte ahte Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusat leat čuvvojuvvon.

Ovdalis 1 ja 2 momeantta vuodul ožžojuvvon dieduid ii oaččo geavahit eará go dan ulbmilii, masa dat leat bivdojuvvon.

110 §

Mearrádusa diehtunaddin

Dán lágas oaivvilduvvon mearrádusa sáhtta addit diehtun hálldahuslága 59 §:s mearriduvvon vuogi mielde.

Doarjaga ruovttoluottabearramii guoskevaš mearrádus galgá goittotge addojuvvot diehtun hálldahuslága 60 §:s mearriduvvon vuogi mielde.

111 §

Mearrádusa ovddas máksin

Dán lágas oaivvilduvvon mearrádus lea ohccái dahje doarjjaoažžui nuvtta. Meahciráđdehusa mearrádussii erenoamáš ovddu birra heivehuvvo, mii stáhta máksinággalágas (150/1992) mearriduvvo, goittotge nu ahte dakkó bokte go mearrádus guoská sierra ovdui gullevaš doarjagii, de mearrádus lea nuvtta.

112 §

Ruđaid geavaheapmi guovlluid mielde

Eana- ja meahccedoalloministeriija vástida 7 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon miedihanvuoigatvuođa dahje mearreruđa stivremis dán lágas oaivvilduvvon doarjagiidda ja mearrida daid čujuheamis ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáza atnui.

113 §

Eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđaid geavaheapmi

Eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđaid sáhtta dasa lassin, mii daid geavaheamis ovdalis mearriduvvo, geavahit:

1) ovddidanfoandda ruđaiguin háhkkojuvvon dahje fondii sirdojuvvon eana- ja eará opmodaga dikšumii ja divodeapmái;

2) loanain ruhtadeamis šaddan dikšunmávssuide ja eará goluide;

3) dán lága vuollášaš doarjjadoaimmaide ja stáhtaloanaide; ja

4) boazodoalu ja luondduealáhusaid ovddidandoibmii guoskevaš dutkamušaid ja čielggadusaid dahkamii.

Eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain sáhtta máksit mávssuid ja buhtadusaid eaktodáhtolaš vealgeordnestallamii oaivvilduvvon meannudangoluide.

114 §

Teknikkalaš veahkki

Teknikkalaš veahki geavaheamis dán lágas oaivvilduvvon doarjaga ollašuttimii heivehuvvo teknikkalaš veahki geavaheamis dálanguovllu ovddideapmái miedihit oaivvilduvvon doarjagiid birra addojuvvon lága 54 §.

115 §

Nuppástusohcan

Dálanguovlovirgebáikki, Meahciráđdehusa ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža dán lágas oaivvilduvvon mearrádussii oažžu ohat nuppástusa váidimiin dálanguovloealáhusaid váidinlávdegoddaí nugo hálldahusláhkeavahanlágas (586/1996) mearriduvvo.

Váidaga sáhtta doaimmahit maiddaí dan eiseváldái, man mearrádussii ohccojuvvo nuppástus. Eiseváldi galgá doaimmahit váidaga ja áššis čoggon áššegirjjiid ja iežas cealkamuša nuppástusohcaneiseváldái.

Dálanguovloealáhusaid váidinlávdegotti mearrádussii áššis, mii guoská doarjaga máksima gaskkalduhttimii dahje ruovttoluottabearramii, oažžu ohat nuppástusa váidimiin Alimus hálldahusriektái nugo hálldahusláhkeavahanlágas mearriduvvo. Muđui váidinlávdegotti mearrádussii oažžu ohat nuppástusa váidimiin Alimus hálldahusriektái dušše dalle, jos Alimus hálldahusriekti miediha váidinlobi.

116 §

Háhkama ollašuttimii guoskevaš vuoigatvuodadorvovuogit

Almmolaš háhkamiid birra addojuvvon lága 6 §:a 1 momellant 5 čuoggás oaivvilduvvon háhkanovttadaga dahkan háhkamii, masa lea miedihuvvon doarjja dán lága vuodul ja mas háhkan manná badjel háhkamiid birra addojuvvon lága 15 §:s oaivvilduvvon šielbmáárvvuid, heivehuvvo, mii máinnašuvvon lága 11 logus mearriduvvo.

26 lohku

Fápmuiboahhtin- ja sirdašuvvannjuolggadusat

117 §

Fápmuiboahhtin

Dán lága fápmuiboahhtinbeaivi mearriduvvo stáhtaráđi ásaheamis vuodul.

Dáinna lágain gomihuvvo boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanláhka.

Ovdalgo dat láhka boahhtá fápmui, de sáhtta álgit lága ollašuttima gáibidan doaibmabijuide.

118 §

Ruđaid geavaheapmi

Eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđaid sáhtta ainge geavahit maiddaí dakkár fitnuide, maid galgá boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága ja dan ovddit láchkamearrádusaid mielde gerget ja maidda máinnašuvvon ruđaid lea sáhttan geavahit daid njuolggadusaid mielde, mat ledje dán lága fápmuiboahdettiin.

Dasa lassinn boazodállolága, boazoeconomiijalága dahje luondduealáhuslága ulbmiliidda háhkkojuvvon dahje eará vuogi mielde fidnejuvvon opmodat geavahuvvo dan manjá, go dat láhka lea boahhtán fápmui, eanadállodoalu ovddidanfoandda birra

addojuvvon lága 3 §:s ášahuvvon ulbmiliidda.

119 §

Ovddit láhkamearrádusaid heiveheapmi

Boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága ja dan ovddit láhkamearrádusaid vuodul dutkojuvvomin leahkki áššit gergejuvvojit máinnašuvvon lágaid mielde dan eiseválddis, mas dat leat dutkojuvvomin dán lága fápmuiboádedettiin. Miedihuvvon ruhtadoarjaga máksá dan miedihan eiseváldi.

Boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága, boazoeconomiijalága ja luondduealáhuslága ja ovdal dán lága fápmuibohtima guston eará láhkamearrádusaid ollašuttima hárrái ja máinnašuvvon láhkamearrádusaid vuodul šaddan stáhta, gielda ja loatnalágádusa oažžumuša hárrái čuvvojuvvojit dán lága fápmuiboádedettiin guston njuolggadusat ja daid vuollásaš soahpamušeavttut. Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáša doaibmaválddi vuollásaš ášši gieđahallá ja čoavdá goittotge Lappi ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš.

120 §

Ovddit láhkamearrádusaid vuollásaš máksingeahpádusat

Boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága ja dan ovddit láhkamearrádusaid vuollásaš stáhta vuovdinhaddeoažžumuššii dahje stáhtalotnii dahje reantodoarjjalotnii guoskevaš máksingeahpádusa eavttuide heivehuvvojit dat njuolggadusat, mat ledje dán lága fápmuiboádedettiin. Reantodoarjjaloanaid máksingeahpádusaid miedihanmeannudeapmái heivehuvvo goittotge, mii 64 §:a 4 momeanttas mearriduvvo.

121 §

Ovddit láhkamearrádusaid vuollásaš prográmmavuloš doarjagat

Ovdal dán lága fápmuibohtima guston láhkamearrádusaid vuollásaš, Eurohpá

Uniovnna muhtumassii ruhtadan prográmmavuloš ruhtadoarjagiid ja eará doarjagiid miediheamis ja máksimis, goziheamis ja eará meannudemiin čuvvojuvvojit áššáigullevaš prográmmabadjái guoskevaš njuolggadusat ja mearrádusat, mat ledje dán lága fápmuiboádedettiin, jos Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusain ii nuppeláhkai daddjojuvvo.

122 §

Ovdal miedihuvvon stáhtaloanaid dikšunmávssut

Boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága ja dan ovddit láhkamearrádusaid vuodul miedihuvvon stáhtaloanaid dikšuma ovddas máksujuvvo loatnalágádusaide govtolaš buhtadus dikšungoluid ja eará goluid ovddas. Dárkilet njuolggadusat buhtadusa ákkain ja mearis addojuvvojit stáhtaráđi ášahusa vuodul.

123 §

Nuppástusohcan čovdosiidda, mat leat dahkkojuvvon ovddit láhkamearrádusaid vuodul

Dan maŋná go dát láhka lea bohtán fápmui, de ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáša, Dálonguovlovirgebáikki ja dálonguovloealáhusaid váidinváldegotti mearrádusaide ohccojuvvo nuppástus boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága, boazoeconomiijalága ja luondduealáhuslága sihke dan ovddit láhkamearrádusaid vuollásaš áššiin, nugo dán lága 115:s sullasaš áššiid hárrái mearriduvvo dan hehttekeahttá, mii nuppástusohcamis lea ovdal mearriduvvon.

124 §

Čujuhannjuolggadusat

Jos eará lágas dahje dan vuodul addojuvvon njuolggadusas čujuhuvvo boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanláhkii, de gehččojuvvo ahte

čujuheapmi oaivvilda dán lágas daddjojuvvon sullasaš njuolggadusaide, jos dán lágas ii nuppeláhkai mearriduvvo.

125 §

Huksenbáiki

Meahciráddehus sáhtta iežas mearrádusa vuodul miedihit dan bálgosii, mii boazodállolága vuollásaš hálddašuvuoigatvuoda vuodul hálddaša huksenbáikki, lobi molsut báikki dáfus unohas dahje dárbbasmeahtumin šaddan huksenbáikki Meahciráddehusa čujuhan, boazodoalu dáfus vuohkkaset báikái. Bálggus galgá sirdit iežas oamastan visttiid eret guovllus guovtte jagi sisa Meahciráddehusa mearrádusa rájes. Meahciráddehus sáhtta beavttálmahttit iežas mearrádusa áittasáhkuiin dahje barggahanáitagiin, nugo áittasáhkkoalágas (1113/1990) mearriduvvo.

Stáhtaráði ásaheava vuodul sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid lohpeameannudeamis huksenbáikki molssodettiin.

126 §

Ovddit láhkamearrádusaid vuollásaš dihto doaibmabijut ja vuoigatvuodagaskavuodát

Boazodállolága, luondduealáhuslága ja boazoeconomiijalága njuolggadusat čuvvojuvvojit daid áššiid hárrái, mat gusket máinnašuvvon lágaid ollašuhttimii ja maid birra ii dán lágas nuppeláhkai mearriduvvo.

Helssegis borgemánu 26. beaivve 2011

Dásseválddi Presideanta

TARJA HALONEN

Dát guoská maiddá máksingeahpádusaide ja dáluid ráddjehusaide. Stáhta oažžumušaid sirdin, stáhta oažžumušaid ja ruhtadoarjagiid ruovttoluottabearran, dálu dahje dan oasi ráddjehusain ja bántavásttus luoitin, luohpadanlobiid miediheapmi ja máksingeahpádusaid miediheapmi stáhta oažžumušaid hárrái gullá goittotge ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža doaibmaváldái. Eana- ja meahccedoalloministeriija miedihaan ruhtadoarjaga bearrá goittotge ruovttoluotta doarjaga miedihaan ministeriija. Máinnašuvvon lágat čuvvojuvvojit heivvolaš osiin maiddá loanaid hárrái. Máksingeahpádusaid ja loanaid sirdimiid čoadá goittotge loana miedihaan loatnalágádus, mii galgá dalle čuovvut, mii ovdal dán lága fápmuiboahtima gustojeaddji láhkamearrádusain lea mearriduvvon.

127 §

Meannudeapmái guoskevaš spiehkastagat

Stáhtaráði ásaheava vuodul sáhtta goittotge mearridit doarjaga dahje eará ovddu ohcamii, máksimii dahje ruovttoluottabearramii dahje sullasaš doaibmabidjui guoskevaš meannudanspiehkastagain, go heivehuvvojit 118—128 §:ain ovdanbukton áššit, jos ovddit láhkamearrádusaid vuogas heiveheapmi dán lágas mearriduvvon doarjjavuogádagaid ektui dan gáibida.

Dálonguovlovirgebáiki sáhtta addit 118—126 §:ain oaivvilduvvon áššiid giedahaladettiin dárbbaslaš áššegirjiid birra dárkilet mearrádusaid.

Eana- ja meahccedoalloministtar *Jari Koskinen*